

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike — inserati do 80 peti vrt a Din 2, do 100 vrt a Din 2.50, od 100 do 300 vrt a Din 3, večji inserati peti vrt a Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pomembne izjave prezidenta dr. Beneša:

Pota in cilji češkoslovaške republike

Naloga sodobne demokracije je združitev vseh narodnih sil za uspešno in pravično rešitev sodobnih problemov na narodnem in mednarodnem polju

Praga, 25. aprila. d. Predsedstvo češkoslovaškega Narodnega sveta, najvišje nacionalne institucije češkoslovaške republike dr. Beneš izročilo prezidentu republike dr. Benešu častno priznalo diplomu za njegovo za narod in državo zasluženo delo. Pri tej priliki je imel prezident republike dr. Beneš pomemben govor, v katerem se je dotaknil notranjih in zunanjih političnih problemov ter med drugim izjavil:

Naša republika je najugodnejša državna oblika, kar si ji lahko zamisliti za življenje češkoslovaškega naroda, za zblizanje obeh češkoslovaških plemen in za vse ostale narodnosti na tem ozemlju. Naša številna moč, tako glede naroda kakor države, naša kulturna in politična zrelost, naš zemljepisni položaj, naša zgodovina in tradicija, metode notranjega sožitja z ostalimi narodnostmi, vse to so pozivi, ki v okviru naše državne oblike danes bolj kot kdaj prej izstopajo in uspešno vodijo našo državo za demokratični in republikanski režim. Z eno besedo to je najugodnejša oblika za našo samostojnost. Vsaka država si praviloma izbere ono obliko in oni režim, ki najbolj odgovarja njenim potrebom in njenim možnostim.

Naša državna oblika in naš režim pa nikakor nista najlažja oblika vladanja. To vidimo skoraj dnevno. Lahko se skoraj reče, da je to najtežja oblika vladavine in najtežja oblika državnega vodstva, ker nalaga narodu, strankam in voditeljem težke dolžnosti. Vedno znova zahteva pogajanja, vedno znova koncesije, neprestano treznost, realnost, prostovoljno potrpežljivost in zavedno strpnost, neprestano prostovoljno in disciplinirano prevzete žrtve in neprestano zmerenost, z eno besedo, našo nasporno od vsega tega, kar si navadno ljudje predstavljajo pod pojmom demokracije in svobode. Čeprav pa ta oblika vladavine zahteva čisto težke žrtve, se moramo zavedati, da so žrtve, ki služijo praktično in največji meri naši samostojnosti. Niti največji narod na svetu ni tako absolutno samostojen, da bi mu ne bilo tretja jemati ozir na druge, in da bi mogel tudi doma početi vse, kar bi hotel. O tem pričajo razna mednarodna pogajanja med velenilci, ki se vodijo haše te dni. Neobhodne potrebe žrtve in disciplinirane strpnosti in zmerenosti se morajo zavedati predvsem vse politične stranke, kajti to je zahteva demokracije kot režima v današnji dobi, ko je demokracija v svojem obstoju bolj ogrožena kakor kdaj poprej. Najvišja služba, ki jo moramo vršiti, je služba v interesu enotnosti in solidarnosti vlade, naroda in države.

V sodobni Evropi, ko so po vojni tako številne demokracije spremenjene v drugačne režime, zahteva demokracija družba, v kateri kolektivna država, naroda in političnih strank ni izsiljena po diktatu avtoritativnega režima, po vsiljeni disciplini, avtoriteti ter z ureditvijo in politično strogozornostjo ogromne moralne sile, veliko solidarnost čustvovanja in največji napor vse intelektualnih in interesnih vezí, če hočemo ohraniti enotnost države in naroda, ter moralno zdravje vsega državnega organizma.

Zato je tudi naša največja dolžnost, da krepimo in podpiramo moralne vezi človeške solidarnosti, ki sloni na idealih svobode in na upoštevanju individualnosti ter s podrejevanjem skupnim nacionalnim in državnim idealom, kajti to je rešitev pred anarhijo, razkrojem in razpadom. V tem duhu naj narodni svet nadaljuje svoje delo in vpliva na svojo javnost.

Na koncu se je prezident dr. Beneš dotaknil tudi problema narodnih manjšin, ter med drugim naglasil, da mora biti manjšinski problem v CSR pravično rešen, tako glede Nemcev kakor glede Slovkov in Madžarov. To je sicer zelo težava naloga, toda prepričan sem, da jo bo češkoslovaška oblastala. Prepričan sem, je zaključil prezident dr. Beneš svoja izjavljanja, da bomo izšli iz sedanjega zamotane evropske situacije brez nesreč in brez katastrof. Vsekakor ima država in je 20 let svojega obstoja preživel mirno in srečno, dobič so druge države pretresale hude krize, zdrave korenine. Te korenine bodo ostale zdrave, če bo češkoslovaški sektor postal čvrst in enoten. Zgodovina nas uči, da nam je vedno grozil porin, če nismo upoštevali zgodovinskih resnic. Zaradi tega verujem, da se bomo spopazovali tudi s slovaško ljudsko stranko. Verujem v to in to iskreno želim. Čvrsti, složni in lojalni med seboj, lomo tudi ostalim narodnostim dali vse, kar imamo po pravici.

Dr. Krofta o sodobnih problemih

Pariz, 25. aprila. b. List »Epoque« objavlja razgovor svojega poročevalca s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Krofto, ki je izjavil med drugim:

Priključitev Avstrije k Nemčiji je nedvomno močno spremenila politični položaj v Srednji Evropi. Prenehanje Avstrije je zelo, če ne celo povsem onemogočilo avtonomno gospodarsko organizacijo podunavskih držav. Sedaj je naša naloga ta, da mirno rešimo z Nemčijo poli-

tične in gospodarske probleme, ki so jim novi dogodki dali drugačen izraz. Naše manjšinsko vprašanje je po »anšlusu« stopilo v prečo fazo, toda tudi Nemčija bo imela odsej češkoslovaške manjšine na Dunaju. Svoja prizadevanja za izdelavo manjšinskega statuta, ki bo upošteval tako manjšinske kakor državne interese, bomo nadaljevali. Potrudi se bomo da svoje odnose z drugimi državami: izboljšamo. Poudarjam, da so naši odnosi z Rumunijo izredno dobri. Četudi niso naši odnosi s sosednjo Poljsko tako dobri kakor bi morali biti, toda vendar pričujemo, da jih bomo izboljšali, saj ni med nami in Poljaki nobenega bistvenega nesporazuma. Glede Madžarske si prizadevamo, da bi se z uspehom zaključila pogajanja med njo in Malo antanto v pogledu madžarske enakopravnosti v oboroževanju. Vlada končno želi, da na zelo velikodušen način izdela tudi poseben statut za našo madžarsko narodno manjšino v CSR.

Kaj zahteva Henlein

Praga, 25. aprila. br. Po dvodnevnem zasedanju je bil včeraj v Karlovih Varih končan kongres sudetsko nemške stranke z velikim javnim zborovanjem, na katerem je kot glavni govornik nastopil sam Konrad Henlein. Glede na govor prvi dan kongresa, ki so bili zelo ostri v napadih na vladu in so izvenili v neprikrito zahtevo po odepitvi od Češkoslovaške, se je pričakovalo v vseh političnih krogih z velikim napetostjo, kaj bo povedal Henlein v svojem zaključnem govoru, ki naj bi vseboval konkretne zahteve sudetskih Nemcev. Pričakovalo se je, da bo Henlein postavil najradikalnejše zahteve. Zgodilo pa se je baš nasprotno. Vse kaže, da je do bil Henlein z gotovega mesta navodilo, naj v sedanjem trenutku mednarodne napetosti in važnih mednarodnih pogajanj ne na-

stopi preveč radikalno, ker bi utegnil biti uspeh baš nasproten od tega, kar hočejo. Henlein je v svojem zaključnem govoru postavil nekaj maksimalni program sudetskih Nemcev in postavil osem točk, ki naj tvorijo jedno pogajanje z vlado za rešitev nemškega manjšinskega problema v CSR. Zahteve se nanašajo na politično, kulturno in gospodarsko avtonomijo. Od izpolnitve teh zahtev bo odvisen razvoj odnosov nemške manjšine do države. V praških vladnih krogih so zelo zadovoljni s stališčem, ki ga je zavzel Henlein, ker se znatno približuje stališču vlade, ki je vedno zastopala mnenje, da se morajo vse zadeve nemške manjšine rešiti sporazumno z vlado brez vmešavanja od zunaj. Pogajanja o nemških zahtevah se bodo pričela takoj po občinskih volitvah, ki bodo meseca maja in junija.

Grozotna bilanca španske vojne

48 milijard škode, pol milijona mrtvih, nad en milijon ranjenih

London, 25. aprila. d. »United Press« objavlja bilanco državljanske vojne v Španiji, ki daje grozno sliko posledic te bratormorne borbe. V teku 21 mesecev, kolikor že traja vojna v Španiji, znašajo izgube, ki so nastale z rušenjem, z zmanjševanjem zlatih zalog, z uničevanjem nacionalne energije in z zastojem v proizvodnji, nič manj kot 48 milijard zlatih pezov. Uradne statistike o šloveskih žrtvah ni, toda po splošni cenitvi je bilo dosedaj najmanj pol milijona mrtvih in daleč nad en milijon ranjenih. General Franco obvlada danes 30 pokrajin, dočim je republikanska vlada še absoluten gospodar v devetih pokrajinah v osmih pokrajinah pa je oblast razdeljena med obema taboroma.

Izmed 47 glavnih pokrajinskih mest jih je 35 v oblasti frankovcev, 14 pa v oblasti republikancev. Republikanska vlada je dosedaj financirala vojno v glavnem z zlatimi zalozami španske Narodne banke, ki so znašale 2.258 milijonov zlatih pezov, ter s krediti, ki si jih je zagotovila v inozemstvu z izvozom oranz, Zlate zaloge španske Narodne banke pa bodo skoraj izčrpane. Predsednik republikanske vlade Negrin je te dni zaprosil francosko vlado, naj mu izroči 1.400 milijonov zlatih frankov španskega zlata, ki je bilo sivočasno deponirano pri Francoski narodni banki neposredno po padcu kralja Alfonza XIII. kot jamstvo za francosko posojilo novi republikanski vladi. Francoska narodna banka je Negrinov zahtevo zavrnila, nakar je Negrin po sodni poti zahteval izročitev tega zlata. Tako republikanci kakor frankovci zatrjujejo, da so vse dosedanje dobave orožja, municije in letal izplačali v gotovini. Po končani državljanski vojni terja nobena država ne bo imela nikakih terjatev do Španije. Izgleda pa, da sta že oba tabora finančno popolnoma izčrpana in vsekakor bo

tudi ta okolnost pripomogla do skorajšnjega konca bratormorne borbe.

Poročila z bojišč

Salamanca, 25. aprila. AA. Francov glavni stan poroča: Galicije čete so že preko vasi Alcala de Civert in napredujejo v pokrajino okoli Siera Valdanki. Dozdaj so te čete ujele okrog tisoč miličnikov. Vojni plen, ki je padel v roke našim četam v zadnjih 20 dneh, obsega 15.500 pušk, 11 lahkih strojin, 350 težkih strojin, 40 težkih topov, 75 lažjih topov, 30 tankov, od katerih jih je 20 še uporabnih ter 35 milijonov nabojev. Poleg tega smo zaplenili 37.000 granat.

Barcelona, 25. aprila. AA. Uradno poročilo ministrstva narodne obrambe pravi, da je bil napad na pokrajino okoli Trempla, na črti Siera Pezonada odbit. Na odseku Maestrage se nadaljujejo hudí boji na črti Katitirig-Sero Gorda. Dolgo časa so naskakovali Gordo ter ga nazadnje zavzeli. Sovražnik se je pred njegovim padcem umaknil ter pretrpel ogromne izgube. Na odseku Morellaja smo zavzeli važno točko v višini 1235 m, ki leži vzhodno od važna Fustes Sovražniku se je po srediti napadnih posredilo zavzeti vrh Enikanjez pri Salsadelju. Ob obali uspešno branimo svoje postojanke severno od Alkale de Civert. Nocoj smo v Andaluziji odbili sovražni napad pri Lomu de los Papeles.

Montalbana, 25. aprila. AA. General Varela je prebil obrambni sistem rečih na odseku južno od Montalbana. Njegove čete so napredovale za 16 km ter na svojem pohodu zavzele pomembne postojanke. Prekorčili so reko Gvadala ma ter zavzele El Sero in Isutiano. Pri prodiranju so uspešno pomagala nacionalistična letala.

Energično čiščenje v Rumuniji

Koncentracijska taborišča se polnijo

Bukarešta, 25. aprila. o. Po navodilih, ki jih je notranji minister prejel na zadnji seji rumunske vlade, se sedaj z vse odločnostjo nadaljuje preiskava proti vsem protizdrskim organizacijam. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, je bilo doslej aretiranih preko 800 ljudi, ki so pripadali »Železni gardi«, »Arhangeli Mihaelu« ali pa stranki, »Vse za domovino«. 400 izmed njih so že spravili v koncentracijska taborišča, ostali se nahajajo po policijskih zaporihi. Vodjo »Železne garde« Codreana so po obsodbi v

pravdi s prof. Jorgo spravili v vojaške zapore.

Poleg tega se je tudi v ostalem močno poostil notranjopolitični režim. Voditelji in prvaki vseh opozicijskih strank in skupin so stalno pod policijskim nadzorom. Nekateri izmed njih so bili prisiljeni, da se umaknejo v svoja stanovanja in da ne iščejo več stikov s svojimi političnimi prijatelji. Tako usoda je doletela tudi predsednika narodne kmečke stranke Maniia, ki mora ostati stalno v Clujnu.

Chamberlainovi načrti

Po sporazumu z Italijo se bodo pričela pogajanja z Nemčijo in Poljsko

Rim, 25. aprila. o. V italijanski politični javnosti sedaj mnrgo razpravljajo o nadaljnjih namerah angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina. Splošno naglašajo, da je v kratkem pričakovati neposrednih pogajanj med Anglijo in Nemčijo na osnovi načrta, ki je bil pripravljen ob priliki Halifaxovega obiska v Berlinu. Chamberlain namerava potakati le še na to, da se bodo ugodno razvila francosko-italijanska pogajanja in se bodo pokazali pravi vtisi, ki jih bo na evropsko javno mnenje napravili francosko-angelski državniški sestanki v Londonu. Takoj nato pa naj bi se, vsekakor še v maju, pričela službena pogajanja z Berlinom. Končni namen angleškega ministrskega predsednika je, da bi se sklenil pakt evropskih velenil na osnovi že znanih na-

črtov o paktu štirih sil, le da bi se sedaj na zahtevo Italije pritegnila k pogajanjem še Poljska. Poljska se v zadnjih letih zmerom bolj uveljavlja v Evropi kot samostojna sila. Vpoštevati je treba, da šteje sedaj že skoraj 35 milijonov prebivalcev. Po svojem položaju bi lahko že v bližnji bodočnosti predstavljala osnovo za ravnotežje med Nemčijo in Rusijo. V vsakem primeru pa ji bo pripadla naloga, da po vzoru osl Rim-Berlin ustvari drugo črto, ki bo ala od Črnega do Baltičkega morja. Sprito talih perspektiv za razvoj njenege pomana v vzhodni Evropi ne gre, da bi se Poljska prezirila pri pripravljajoči se ureditvi odnosov med glavnimi evropskimi velenilci.

Variava, 25. aprila. »Express« Porany objavlja stališče vlade glede vprašanja bo-

dočega sodelovanja velenil po sklenitvi angleško-italijanskega sporazuma. V glavnem pravi: Jasno je, da noben sporazum in nobena pogajanja v Evropi ne bi imela haska brez sodelovanja Poljske, kar pa ne pomeni, da Poljska teží za tem, da se skliče pakt petorice. V Varšavi mislijo, da sklenitev pakta štirih ali petih ni prav nič aktualen. Poudarjajo pa, da bi bilo pri sklenitvi takšnega sporazuma treba upoštevati tudi mišljenja nekaterih drugih krogov.

Ta-ta zabranjen

Beograd, 24. aprila. o. »Trgovske Novice« poročajo v svoji velikonočni štivilki, da je državni svet razveljavil odlok, s katerim je bilo veleblagovnici Ta-ta v Beogradu dovoljeno obratovanje. Podjetje mora takoj ustaviti svoj obrat.

Neodvisnost Rusije v oboroževanju

Moskva, 25. aprila. b. Ob priliki dvajsetletnice dekreta o podražavljenju zunanje trgovine, ki sta ga leta 1918 podpisala Lenin in Stalin, objavlja »Pravda« članek ljudskega komisarja za trgovino Cvjaleva o uspehih sovjetske trgovine. Cvjalev zlasti poudarja silni razvoj ruske industrije, ki je osamosvojila Rusijo napram inozemstvu. V Rusiji ni danes nobenega stroja več, ki bi ne bil izdelan doma. Ruska obrambna industrija, piše Cvjalev, krije že vse potrebe armade, mornarice in letalstva, tako da Rusija v pogledu svojega oboroževanja ni več odvisna od tujine. Pri vsem tem pa Rusija ne zasleduje v svojem gospodarstvu nobene avtarkije, temveč hoče svoje trgovske in kulturne zveze z drugimi državami samo še povečati, ker se ne želi izločiti iz svetovne trgovine.

Novi predsednik Estonske

Reval, 25. aprila. AA. Z 219 proti 19 glasovi je bil danes izvoljen za predsednika estonske republike Konstantin Pets. Njegov mandat traja pet let.

Agrarna reforma v Mehiki

Newyork, 25. aprila. br. Pri izvajanju agrarne reforme v Mehiki je prišlo do krvavih kmečkih nemirov. Kmetje niso zadovoljni z delom komisij, ki razdeljujejo zemljo med interese in so napadi na člane komisij skoraj na dnevnom redu. V bližini Mexica je prišlo včeraj do zelo krvavega spopada, v katerem je bilo 11 kmetov ubitih, 10 pa hudo ranjenih. Na pomoč je moral priti vojaštvo, ki je naposled vzpostavilo red in mir.

Belisha odpotoval v Pariz

Rim, 25. aprila. Angleški vojni minister Hoare Belisha, ki se je dva dni mudil v Rimu, je včeraj ob 10.30 odpotoval z letalom v Pariz. Angleški veleposlanik in grofica Perth sta priredila smoti njemu na čast intimo priredila, na kateri so bili med drugimi predsednik italijanskega senata, zunanji minister grof Ciano ter več drugih odličnih osebnosti. Po večerji je bil prirejen velik sprejem, na katerem so bili člani italijanske vlade, diplomatski zbor ter številne civilne in vojaške osebnosti.

Sorzna poročila

Ortth, 25. aprila. Beograd 10. — Pariz 13.14, London 21.695, New York 434.875, Bruselj 73.40, Milan 22.90, Amsterdam 242.10, Berlin 175 — Dunaj 52. — Praga 15.15, Varšava 82. — Bukarešta 3.25.

Politični obzornik

Slovani in Jugoslovenci!

V »Slovenskem jugu«, v »organu studenata jugoslovenske radikalne zednice«, v 7. številki z dne 16. t. m. piše Vladimir Gogala: »Gospod minister dr. Krek je spregovoril o nesmiselnosti ustanovitve Narodnega sveta, kajti blazno bi bilo, da bi se upiral slovenski narod sam proti velikanski premoči. Današnji čas zahteva bolj kot kdaj poprej, da smo zavedni Slovani, za nas Slovence pa je še posebno potrebno, da smo zavedni Jugoslovenci, kajti samo vsi skupaj z južnoslovenskimi narodi se bomo mogli uspešno boriti proti silnemu navalu, nikdar pa tega navala slovenski narod ne bi mogel vzdržati sam.« — Točno in resnično!

V znamenju strankarskega terorizma

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« in za njo zagrebški »Obzor« poročata iz Dubrovnika: »V zadnjem času so bili v vaseh pod dubrovniški okolici izvršeni novi poskusi teroriziranja kmetijskih posestnikov, ki imajo toliko odločnosti in hrabrosti, da so ostali zvesti svojemu brezkompromisnemu nacionalnemu prepričanju. Kmetijska posestnika Nikola Mišiću in Andriji Grbiću so bili zažgani stogi sena. Oškodovanca sta vložila tožbo proti neznanim storilcem. Stvar je prišla končno pred upravno sodišče v Dubrovniku, ki je razsodilo, da mora Mišiću in Grbiću poravnati škodo solidarno dotična vasa. Razsodba je postala pravomočna. Ni pa bila še poravnana, ko je bil Andriji Grbiću ponovo porezan in uničen eden odohodek, s katerim je preživljal sebe in svojo rodbino.« — Po razsodbi upravnega sodišča mu bo seveda tudi to škodo morala poravnati vsa vasa, kar je umestno in pravično, ker se bodo edino na ta način dali ukrotiti pobesneli strankarski fanatiki, da ne bodo s takim barbarskim nasilstvom primorali ljudi, da se bodo uklenili njihovi komandi in se uvrstili v tako zvani »hrvatski narodni pokret«.

Akademsko društvo »Jugoslavija«

Vseučiliški senat je potrdil program in pravila novega jugoslovenskega naprednega akademskega društva »Jugoslavije«. Novo društvo je osnovano v smislu obče univerzitetne uredbe in ne društvenega zakona, torej je podrejeno samo univerzitetni oblasti. »Jugoslavije« je naslednik društva »Jadrana«, ki je bilo razpuščeno, češ da je prekoračilo svoj, v pravih določeni delokrog. — Pretekli teden je imela svoj občni zbor starejšinska organizacija »Preporoda«. Za predsednika je bil izvoljen Dušan Vargazon, za podpredsednika Rajko Pavlin, za tajnico Marica Selanova, za blagajnika pa Niko Dobrić. Srednješolsko organizacijo »Preporoda« je oblast razpustila.

Ni besede o avtonomijah

»Balkan«, ki je v Beogradu to, kar je v Zagrebu »Mlada Hrvatska«, piše v uvodniku: »Kar so za Evropo in za njeno civilizacijo pomenile rimske legije na tleh Galije, to so za Balkan in njegovo civilizacijo srbske legije na tleh Panonije. Zamujenih je bilo več stoletij, vendar pa še ni prekasno. Ni se smela zamuditi prilika, ki se je nudila tekom svetovne vojne. Naravno tako zvana duševna evolucija se ni bila dovršena, ali to tudi ni bilo niti potrebno, ona se bo kasneje dovršila v okviru jugoslovenske države. Sedaj se mora pospešiti ustvaritev nacije in to se bo oživilo prav tako, kakor je bila preča državnega okvira oživilovljena britanska, italijanska, ruska nacija in kakor se sedaj snuje nemška nacija. Zato je potrebno, da je državna organizacija čim bolj kompaktna. Ali zato niti besede o kakih avtonomijah, o kakih nagodbah! Batine so za one, ki zahtevajo to, a ne razlogi! Sempre avanti, pravijo Italijani, a one, ki so na poti in se ne dajo prepričati, je treba pogaziti!« — Tako piše Krsta Ciovcarić, ki je bil svoje dni bolj bistre glave.

Izgon 4 carskih generalov iz Francije

Pariz, 25. aprila. o. Francosko ministrstvo je pričelo z vse odločnostjo izvajati ukrepe, za katere se je vlada odločila na svoji predvčerajšnji seji glede na delovanje nezahvalnih tujcev v Franciji. Včeraj in danes je prejele okrog 200 emigrantov različnih narodnosti nalog, da zapuste državo v določenem roku. Med njimi je tudi več bivših ruskih carskih generalov, ki že pod drugo desetletje žive v Parizu. Izgnani so bili generali Taškul Kasovski, Kockim in Šaplov ter književnik Suvarin, ki so bili po zatiranju poučnih krogov zapleteni v afero ruskega generala Millerja, ki je bil v Parizu ugrabljen in je zagotovo izgubil.

Sokolstvo se je poklonilo spominu kralja mučenika

Mogočna, neopazna sokolska spominska svečanost na območju Rakeku

Rakek, 25. aprila. Ob lepem vremenu se je poklonilo večeraj na Rakeku spominu kralja mučenika Sokolstva ljubljanske sokolske župe, kateri so se pridružili še večja odposlanstva sokolskih žup dravske banovine in župe Zagreb. Ze z jutranjimi vlakmi so se odpeljale velike množice na Rakek, da se poklonijo manom Sokola kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Glavni naval na Rakek pa je bil v popoldanskih urah, ko sta dva posebna vlaka in močno ojačen redni odposlanski vlak pripeljali nad 3000 sokolskih pripadnikov iz žup dravske banovine.

Veličastna povorka

Vsa ta množica se je uvrstila pred kolo-dvorom v impozantno povorko, kakršne vidimo sicer le ob večjih pokrajinskih in vse-sokolskih zletih. Pod vodstvom župnega načelnika br. Franja Lubeja se je uvrstila Sokolstvo v sprevodu, ki je odšel skozi Rakek, z malimi izjemami ves okrašen z državnimi trobojnicami. Burno pozdravljen ob občinstva, stoječega v gostem sprehodu ob obeh straneh ceste. Na čelu sprevoda je korakalo starejšinstvo sokolskih žup dravske banovine vsem na čelu prvi namestnik staroste saveza SKJ br. Engelbert Gangl. Za godbo Sokola I se je uvrstili najprej župni praporci žup Ljubljana, Celje, Novo mesto, Maribor in Kranj, med njimi prapor celjske župe, ki mu je kumoval blagopokojni k. aij Aleksander I. Za prapori je korakalo članstvo v kriju, članice v novih slavnostnih krogih, ženski naraščaj in članice v civilnih oblekah, moški naraščaj in članstvo prav tako v civilnih oblekah. V povorki je bilo 5259 udeležencev. V sokolskih vrstah so korakali tudi naši narodni poslanci in sokolskih krogih, kot naveden član pa je korakal tudi senator brat dr. Albert Kramer s sokolskim znakom. V lepem številu so korakali v sprevodu tudi častniki in vojski, člani sokolskih društev.

Pred spomenikom

Vsa ta pestra množica se je zgrnila kot venec okrog krasnega lika blagopokojnega kralja Aleksandra na trgu pred kolo-dvorom. Okrog spomenika se je razvrstilo 65 praporščakov s sokolskimi prapori. Na znamenje župnega načelnika br. Lubeja je vsa množica utihnila, nakar se kot uvod v pleteno svečanost zaigrala godba Sokola I. Svajgerjev koral »Duši padlega junaka«. Po koralu, ki je privabil mnogim solze v oči ob spominu na viteškega kralja mučenika, je stopil pred mikrofonski aparat starosta brat dr. Josip Pibenbacher, ki je v daljšem govoru našteval zasluže blagopokojnega kralja za konsolidacijo Jugoslavije. Omenil je junastvo kralja-mučenika v balkanski in svetovni vojni, njegovo delo za ustvaritev miru na Balkanu in v Evropi, zlasti pa za udržitve večnega prijateljstva z bratsko Bolgarijo. Z žalostjo v srcu se je spomnil tragičnega 9. oktobra 1934, ko je blagopokojni kralj padel kot žrtev podlega morilca v Mar-seilleu v zavezniški Franciji. Govornik je posebno naglašal, zakaj se danes Sokolstvo spominja in klanja spominu svojega kraljevskega brata kralja Aleksandra. Pokojni kralj Aleksander cenel visoko poljanstvo Sokola, je ustvaril zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije in postavil na čelo sokolske vojske svojega prvorojca, sedanega kralja Petra II. S tem dejanjem je najbolje naglasil, kako vzvišeno nalogo izpolnjuje jugoslovnsko Sokolstvo v vzgoji jugoslovnskega naroda. Največjo počastitev pa je blagopokojni kralj izkazal Sokolstvu ob vse-sokolskem zletu v Beogradu leta 1930, ko mu je izročil prapor s posebnim govorom, v katerem je Sokole in Sokolice pozval, naj pripadajo s svojimi sili in z vsem svojim delom samo rednini veliki Jugoslaviji. »Ziveti morate samo za Jugoslavijo in za jugoslovnsko državo. To zahtevajo od vas vaše sokolske dušice, to je sporočilo tistih, ki so padli za veličino domovine.«

Tudi ob njegovi zadnji uri je bila misel blagopokojnega kralja misel in skrb za narod in državo, saj je izdihnil z besedami: »Cuvajte mi Jugoslavijo«. To zadnjo željo nesmrtnega kralja Sokola bo Sokolstvo čuvalo v svojih srcih do poslednjega diha. Veliki kralj vojda in Sokol, nisi ves umrl. Tvojim plemenitim delom je usojena večnost, tvoj sokolski duh pa bo navdajal vse iskrene Jugoslone s pogumom in trdno voljo očuvati in okrepiti to, kar si ustvaril Ti — tako je zaključil svoj govor starosta in zaklical svetlemu spominu viteza in Sokola »Večna slava!«

Gromko je odjeknil glas 7000-glavne množice »Slava!« Godba Sokola I je zaigrala »Pesem sokolskih legij«, ki jo je vsa množica navdušeno zapela. Na govorniški orodje je stopil zastopnik saveza SKJ brat Engelbert Gangl, ki je v krasnem govoru omenil delo velikega kralja za narod in Sokolstvo. Naglašal je važnost sokolske ideje, ki je našla odprta vrata v kraljevski dvor, kjer je po vseh obsohah tja go-vi do višine kraljevskega prestola vzla-vala sokolska misel in se zmagovito zavi-la okoli Tebe, nesmrtni kralji, kakor najdragocenejši hermelin na plašču Tvoje-ga kraljevskega dostojanstva. To je pač ed-ni primer v zgodovini slovanskega Sokol-stva, da so se v zlato in bisere kraljevske-ga žezla in kraljevske krone vpletli in na-sipali najdragocenejši žlahtni kamni iz glo-bine idealov slovanskega sokolskega bratstva. Zato, viteški kralj mučenik, nam tudi danes krvave naša srca, ki vsak dan težje tujijo izgubo, ki nas je zadela, ko so te sovražniki našega naroda in naše do-movine tako kruto izrgali živega in v najvišjem vzponu Tvojih moči stoječega vodnika, zmagovalca, borca, vojskovodjo, očeta in brata iz živega telesa naše jugo-slovnske narodne celote. Tebi, kralj mu-čenik, se v počenjenju klanjajo sokolski prapori, da se takoj ponosno dvignejo, kot znamenja mladostnega in naprednega, in širino vsega dobrega in plemenitega in v daljina obzorja slovanstva stremečega so-kolskega življenja in delovanja ter da izpod teh praporov tudi danes ob liku mrtvega očeta zaključimo živemu sinu in našemu mlademu sokolskemu kralju iskreni in iskreni sokolski pozdrav »Zdravo!« Mogočni »Zdravo!« je bil odzov zaključka

v plamtečem govoru brata Gangla, ki je mnogim privabil solze v oči. Godba je zaigrala državno himno, nakar je brat Gangl prebral vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. Brzojavka se glasi:

Nj. Vel. kralju Petru II. — Beograd.

5259 pripadnikov sokolske župe Ljubljana z odposlanci sokolskih žup Celje, Kranj, Maribor, Novo mesto in Zagreb se ob spomeniku velikega očeta blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja na Rakeku klanjamo njegove-mu nesmrtnemu imenu in spominu. Obenem mislimo z ljubeznijo in vdanostjo na mladega kralja, ki mu pošiljamo s te-pietetne svečanosti iskrene sokolske brat-ske pozdrave. Naj živi naš mladi kralj! Naj živi dom in rod Karadorđević!

Bevardi in Šajtegel pred sodiščem

19. februarja sta umorila in oropala stavbnega tehnika Dolničarja in Milko Gorupovo

Maribor, 25. aprila. Danes se je začela razprava kazenskega senata mariborskega sodišča proti Ivanu Bevardiju in Ivanu Šajteglu, ki sta obdolžena, da sta 19. februarja umorila in oropala stavbnega tehnika Dolničarja in Milko Gorupovo.

Naval na sodišče je bil ogromen, toda v dvoranu nihče ni smel, ker je razprava tajna. Oba obtožena sta namreč mladoletnika. Policija je napravila kordon do 1. nadstropja sodišča, kjer je razpravna dvorana in je smel na sodišče le oni, ki se je lahko legitimiral, odnosno, ki je dokazal, da ima nujne opravke. Razpravo vodi s.o.s. dr. Tombak, prisednika sta Letnič in Čemer, obtožbo pa zastopa državni tožilec dr. Deu. Šajtegla zagovarja ex offio dr. Snuderl, Bevardija pa dr. Stajniko.

Obtožnica

slika oba obdolžena zelo črno. Ivan Bevardi se je rodil 1. 1917 v Krčevini pri Ptuj-u kot nezakonski otrok, ko je bila njegova mati šele 19 let stara. Bevardi je obiskoval od 1. 1926 do 1931 v Ptuj-gimnaziji; bil je len, predren in neodkrit, 1. 1930 je pa bil izključen z ministrskim odlokom iz vseh srednjih šol v državi zaradi vlovom in tatvin. Po izključenju je bil zaposlen kot trgovski vajenec v Ptuj-u in Mariboru, od 1. 1934 je pa stanoval v Sp. Radvanju pri materi. Zaposlen je bil le od časa do časa pri priložnostnih delih. Matki je potrebovala na svojem posestvu moškega delavca, a ker je svojemu sinu dajala potho, je na-jela za delo tujega človeka. Bevardi se je klatil noč za nočjo z malopridno družbo. Kmalu je zrasel materi čez glavo ter začel od nje zahtevati denar. Če mu ni ustregla, jo je pretepel in razbijal pohištvo in po-sodo. Sicer je pa bil že od mladih nog na-silnega značaja in njegova mati je bila obsojena pogojno, ker ga je nekoč nahuj-skala, da je vrgele sosedji v obraz kos ope-ke.

Ivan Šajtegla je bil tudi že od mladih nog nagnjen k zločinu in je kradel učeno-g in šoli v Konjicah. Vlomil je pa tudi pri svojem sosedu. Roditelja nista skrbela za njegovo vzgojo, zlasti še, ker živita že od šajteglove rane mladosti ločeno. Ko so Šajteglovi stanovali nekaj časa v Maribo-ru, je bilo njihovo stanovanje leglo nemo-rale in zatočišče tatov.

Šajtegla je bil po večini nezaposlen. Ob-tožnica mu očita, da je Šajtegla izsiljeval mladoletno dekle, ki je z njim imel ljubav-no razmerje. Šajtegla je bil že obsojen za-radi 4 vlovom in dveh tatvin na 6 mesecev strogega zapora. Iz ječe je prišel lani ju-lija.

Šajtegla in Bevardi sta se seznanila šele nekaj tednov pred zločinom. Hiša Bevar-dijeve matere stoji ob vzhodni deli Pohorja, ob poti, ki drži na vzhodni deli Pohorja. Bevardi je dobro poznal vse bližnjice. Bevardi in Šajtegla sta se baje dogovorila 18. februarja, da bosta vlomila pri nekem kmetu, ki odhaja vsako soboto mimo Bevardijeve hiše v Maribor. Ker pa Bevardi v soboto jutraj ni opazil, da bi kmet šel mimo hiše, je to sporočil Šajteglu, nakar sta se odločila, da pojeta popoldne na Po-horje, da bi umorila in oropala kakšnega

Prisrčen sprejem bolgarskih učiteljic

Ljubljana, 25. aprila. Snoci ob 20.40 so se pripeljale v Ljubljano bolgarske učiteljice, članice sofijskega pevskega zbora. Bolgarske goste je na kolo-dvoru pričakovala velika množica in prišla je tudi vojaška godba, ki jim je v pozdrav zaigrala bolgarsko in našo himno. Ljubljancem, katerim se je pridru-zilo Sokolstvo, vračajoče se z Rake-ka, so sprejeli Bolgarke s prisrčnim na-vdušenjem in jih okitili z nagelji. Takoj po prihodu jih je v imenu JUU pozdravil g. Metod Kumelj, v imenu Jugoslovnsko bolgarske lige g. Rasto Pustosmišek v bolgarskimi, dr. Sušnik v imenu prosvet-nega oddelka banske uprave, akademik Atanasov kot predstojnik kluba bolgar-skih akademikov na ljubljanski univerzi, Minka Govekarjeva v imenu slovanskega ženstva in g. Silvo Pečenko v imenu pev-skih zborov Hubadeve župe. Z godbo na čelu so Bolgarke v spremstvu množice Ljubljancem krenile v mesto do Zvezde, kjer so večerale.

Davi so Bolgarke zaradi dežja nekoliko spreminile svoj program. Ogled mesta je odpadel, pač pa so ob 10. obiskale Narod-no galerijo in Narodni muzej, ob 11. je bila pa pevska vaja zbora v dvorani Fil-harmonije. Ob pol 12. je posebna deputa-cija Bolgar odšla k divizionarju in banu, k načelniku prosvetnega oddelka ter žu-panu. Drevi ob 20. bo v veliki filharmoni-čni dvorani koncert bolgarskih učiteljic.

Naj živi Jugoslavija! Naj živi Sokolstvo! Zdravo! — Gangl.

Polaganje vencev

Brat Engelbert Gangl je v imenu Sa-veza SKJ prvi položil pred spomenik kra-sen venec. Položil ga je z besedami: »Po Tvojih stopinjah za Jugoslavijo!« Sledili so predstavniki vseh slovnskih sokolskih žup, ki so drug za drugim polagali vence, vsak s kratkim posvetilnim geslom. Ko so člani zagrebške delegacije položili ve-nec zagrebške sokolske župe, je njen sta-rešina br. dr. Gavrančič z govorniškega odra na kratko sporočil pozdrave jugoslo-venskega sokolstva iz Hrvatske in zaklju-čil svečano izjavo: »Eno smo z vami, slo-venski bratje, v veselju in žalosti!«

Obmojne sokolske okrožje je položilo na spomenik krasen venec iz dvanaestih srebrnih lipovih listov, vsak list poklon enega od dvanaestih sokolskih društev ob naši notranjski meji. Sledili so še venci raznih drugih društev ljubljanske župe.

Nepozabna ostane vsem udeležencem sli-ka, ki jo je nudil zaključek svečanosti. S pobožno zbranostjo so množice odkritih glav in strumno vzravnane poslušale državno himno, izpoved svojih misli in svo-jih čustev. Za njo pa je zaorila stara slo-valska in sokolska bojna himna »Hej Slo-vani«, ki je zaključila današnji edinstveni praznik.

turista. V resnici sta popoldne prežala na turistu, a ker sta naletela le na nekega mladega smučarja, ki si od njega nista obetala posebnega plena, sta opustila svo-je naklepe. Vračala sta se s Pohorja in pri-bližala sta se že skoraj vzhodju Pohorja, ko sta jima ob 17. prišla naproti S. Dolničar in M. Gorupova, obložena s smučmi in nahrbtniki. Pri njiju sta zločinca pričako-vala precejšen plen. Šajtegla je poznal Dolničarja, ker je delal nekaj časa pri Tón-niesu, in mislil je, da mora Dolničar imeti precej denarja pri sebi. Zato sta se Šajte-gel in Bevardi odločila, da bosta oropala Dolničarja in njegovo spremlevalko.

Dolničar in Gorupova sta šla po markirani poti proti Sv. Bojlenku, Bevardi in Šajtegla sta ju pa zalezovala po bližnjicah in ju trikrat prehitela. Dolničar in Goru-pova sta začela sumiti, da ju zalezujeta, zato je tudi Gorupova vprašala, kam sta namenjena. Bevardi je odgovoril, da gre-ta k nekemu znanecu k Sv. Anehu. Dolničar in Gorupova sta potem nekaj časa po-čivala ali morda čakala, da bi zopet ne naletela na Bevardija in Šajtegla, ki sta pa prežala na svoji žrtvi v bukovem go-zdiču, 10 minut hoda do Sv. Bojlenka.

Kako sta zločinca opravila strašni kr-avi posel, še ni povsem razjasnjeno. Mo-rica trdita, da sta se jima žrtvi približali okrog 20. ure in da je Bevardi poprosil Dolničarja za cigareto. Dolničar mu je od-govoril, da cigarete nima, nakar ga je Bevardi udaril s sekuro po glavi. Dolničar je dvakrat sunil z nožem Bevardija v nogo, nakar se je opotekel in padel. Medtem je Šajtegla prestregel Gorupovo, ki je začela klicati na pomoč in skušala pobegniti. Z železnim batom jo je pobil na tla. Naprej si izpovedi zločincev nasprotujejo. Bevardi priznava, da je udaril le enkrat Dolničarja ter da je vse drugo opravil Šajtegla, ki se pa izgovarja, da je udaril samo nekajkrat Gorupovo.

Morila sta žrtvama pobrala vse, kar sta jima mogla vzeti. Skušala sta ju celo sleči, toda obekli sta se jima zdeli preveč kravi. Jestvine, ki sta jih našla v nahrbtni-kih, sta jima v bližini pojedla. Denar sta si razdelila, drugi plen sta pa zanesla k Bevardijevi hiši, kjer ga je Bevardi skril. Go-vorilca sta se, da bo oni, ki mu bodo prišli na sled, prevzel vso krivdo nase. Bevar-di je zaril ran precej krave in se je po-noči javil na policiji, kjer je izpovedal, da sta ga na Pohorju napadla dva neznanca. Poslali so ga v bolnico. Orožniki, ki so poznali Bevardija kot nasilneža, so ga kmalu osumili umora. Toda Bevardi je bil je tajil. Ko so pa ugotovili identiteto Dolničarja, je preiskava krenila v drugo smer.

Osumljen je bil stavbni delavec Blaž Se-ga, ki je izgubil pravdo proti Tónniesu ter bil zaradi tega silno ogorčen in jezen na Dolničarja kot pričo. Šajtegla je obdolžil Šego, da je sodeloval pri zločinu, ker je mi-slil, da ga je Šega izdal. Pozneje se je pa izkazalo, da je bil Šega povsem nedolžen ter da ni šlo za umor iz maščevanja.

Obtožnica dolži Bevardija, da je zasno-val zločin. Oba zločinca priznavata, da jima je šlo za plen. Izgovarjata se, da sta se odločila za zločin v stiski, češ, da sta bila lačna. kar pa obtožnica izpodbija.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Ponedeljek, 25. aprila: Izpit za življenje. Premiera. Premierski abonma.
Torek, 26. aprila: zaprto
Sreda, 27. aprila: Pokojnik. Izven. Zniža-ne cene
Četrtek, 28. aprila: Izpit za življenje. Red Četrtek
Petek, 29. aprila: zaprto
Sobota, 30. aprila: Bela bolezen. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

*

Drevi bo premiera izredno zanimive Skvarkinove komedije »Izpit za življenje« za premierski abonma. Igra nam kaže družbo ljudi, sestavljeno iz treh generacij, od katerih ima vsaka svoje težnje in te-žave, vsaka svoje veselje in svojo žalost. Vidimo jih v borbi z življenjem, ki jim vzbuja čut za dolžnost, vero v samega sebe in lastno moč. Čudovita ljubzenska zgod-ba maturantke Ljube do njenega profesor-ja, vzgojitelja mlade generacije se ple-te skozi dejanje ter osvaja s svojo izredno prisrčnostjo. Režija in inscenacija sta ing. Stupice.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 25. aprila: zaprto
Torek, 26. aprila: Madame Sans Gene. Red B
Sreda, 27. aprila: Rigoletto. Red Sreda.
Četrtek, 28. aprila: Jakobinec. Red A.

Zlato damsko uro

in krasno srebrno dozo za cigarete

bo daroval KINO UNION

tistim obiskovalcem enega prihodnjih filmov, ki bodo izpolnili naslednje pogoje:

1. Izrezati inserat, nalepiti na kos belega papirja in napisati na ta list vsaj dvoje imen filmskih igralc, ki jih predstavlja gornja slika.

2. Napisati pod rešitve uganke svoj točen naslov (ime, priimek in stano-vanje) in oddati vse to v zaprti kuverti v kino Unionu do vključno srede v posebnem nabiralniku, ki je nameščen v čakalnici pri blagajni. Tudi je dovoljeno rešitve poslati po pošti.

3. V četrtek 28. t. m. bo v vseh dnevnih objavljena pravilna rešitev uganke (imena vseh 4 igralc in naslov filma) ter bodo vsi tisti, ki so do določenega roka poslali kinu Unionu pravilne rešitve, dobili pri nakupu vstopnice za film tudi posebne kupone za zrebanje gornjih daril.

Petek, 29. aprila: Ob 15. uri: Prodana ne-vesta. Dijaška predstava. Globoko zni-žane cene
Sobota, 30. aprila: Tosca. Gostuje Josip Ri-javec. Izven.

Josip Rijavec, gost naše opere. V soboto, dne 20. t. m. bo gostoval v operi »Tosca« odlični umetnik in pevec Josip Rijavec. Na-stopi v vlogi Cavaradossija. Sobotna pre-dstava je izven abonmaja. Sedeži za to pre-dstavo so že v prodaji v operi.

Za zidavo enodružinskih hiš

Ljubljana, 25. aprila. Včeraj se je vršil v salonu hotela Štru-kelj izredni občni zbor zadruge »Moj dom« v Ljubljani, katere glavni namen je preskrbeti svojim članom lastno doma-čijo. Na občnem zboru je bilo med dru-gim sklenjeno na predlog predsednika g. dr. Lajovica započeti veliko grad-beno akcijo za zidavo enodružinskih hiš in to ne samo v Ljubljani, temveč po vseh dravski banovini.

Ugotovljeno je, da živi veliko število družin v neprimernih stanovanjih in m-nogo družinskih očetov je, ki si od ust pri-trgovave lastnega doma. Toda malo jih je, ki ta cilj dosežejo. Glavni vzrok tiči v tem, da si ne znajo pomagati. Tem hoče zadruge »Moj dom« pomagati.

Iz poročila na občnem zboru izvem, da hoče zadruge že v letošnjem letu preskrbeti lastno domačijo vsem onim, ki imajo prihranjeno tretjino gradbene vsote. Osta-nek bodo odplačevali srečni lastniki hiše po vselitvi v mesečnih obrokih, ki ne bo do večji ob običajne najemnine. Po 12 do 15 letih pa bo tudi to odplačevanje pre-nehalo, ker bo hiša popolnoma odplača-na. Sklenjeno je bilo med drugim tudi razpisati, natočaj za najboljše načrte, ki naj upoštevajo vse praktične pridobitve na polju stanovanjske tehnike.

Glede na še vedno veliko pomanjkanje primernih stanovanj in na dejstvo, da bo ta akcija zadruge »Moj dom« znatno po-zivila gradbeno delavnost po vseh dravski banovini, so izrazili člani in odbor zadru-ga »Moj dom« upanje, da bo ta načrt na-letel na odobravanje oblasti in drugih me-rodajnih činitelev in željo, da bodo obla-sti ta hvalevredni načrt podprle gmotno in moralno.

Costilničarji so zborovali

Kranj, 25. aprila. Včeraj so v hotelu »Kranjski dvor« zborovali gostilničarji iz Kranja in oko-lice. Udeležba je bila pika, kar je dokaz pomanjkanja stanovske zavednosti. Pred-sednik g. Gasperlin iz Šenčurja je pozdravil vse navzoče in delegate združen ter predstavilke raznih oblastev. Tajnik Mayr je poročal, da je združenje izdalo več ob-raznih dovoljenj, več jih je pa tudi od-klonilo. Slednica sta bila tudi dva se-stanka za razmotrivanje davčnih zadev, a je bila udeležba tako pika, da jih v bo-doče ne bo več prirejalo. Odbor je prija-vil sreskemu načelstvu 19 primerov šuš-marstva. Lani je bil prirejen kletarski te-čaj, ki se ga je udeležilo 77 članov, dočim so morali kuharskega zaradi nezadostnih prijav odpovedati. Tajnik je grajal neza-vednost in mladoletno članstva ter se kon-čno zahvalil ravnatelju g. Petlinu za njegovo delo v prosep organizacije, prav tako pa tudi zbornišnemu svetniku g. Pe-terlinu. Odobren in sprejet je bil obra-čunski zaključek v višini 24.719 din in sprejet je bil tudi proračun za leto 1938, ki predvideva 28.000 din izdatkov in do-hodkov.

Zborovalce je potem pozdravil v imenu zbornice za TOI g. Peterlin. Sprejet je bil samostojni predlog Zveze, naj se in-korporacijske pristojbine zvišajo po pred-lagani tarifi, ki se glede na mesta, trge in vasi deli v tri razrede, obenem pa je bil

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 25. aprila katoličani: Marko, Tugomer

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Pod črno krinko
Kino Sloga: Dan osvete
Kino Union: Moj dom, gospod minister
Kino Moste: Ana Karenina in Dvojčki v eni osebi
Kino Šiška: Nemogoča žena

Koncert pevskega zbora bolgarskih učiteljic iz Sofije ob 20. v veliki Filharmoni-čni dvorani, po koncertu družabni večer v vseh kletnih prostorih »Zvezde«

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6. Ho-čevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Izpod sita

»Slovenec« zelo težko prebavi ime Sokol. Če ga pa že prebavi, stori to zlobno in škodoželjno, obenem se pa debelo zlaže. V današnji izdaji ne more prikriti svoje velike nevoščljivosti in zavisti, da je bila večerajna sokolska pietetna svečanost na Rakeku tako mogočna in lepa. Poudarja-mo, da je bila to pietetna svečanost in ne morda bučna sokolska manifestacija, zato se je Sokolstvo ravno točno po navodi-lih župne uprave. Kljub temu moramo pri-znati velik napredek »Slovenčevega« poro-čevalca v objektivnem poročanju. Doslej smo bili vajeni, da je »Slovenec« navajal število udeležencev pri sokolskih priredit-vah vedno v razmerju 1 : 10, to se pravi, moralo je biti 1000 Sokolov, da jih je »Slo-venec« velikodušno videl in priznal vsaj 100. Danes pa vidimo v tem pogledu velik napredek. Pri večerajni slavnosti na Rake-ku je »Slovenec« širokogrudno priznal po-lovico in razmerje popravil 1 : 2. »Sloven-čev« poročevalec je našel vseh udelež-en-cv v sprevodu 2.831, dočim jih je bilo v resnici v sprevodu 5.259. Hvaležni smo to-re »Slovenec«, da se je vsaj malo popol-jšal. Prvi korak je storjen, le tako naprej! Resnica je hčerka božja.

Pripominjamo še, da je bila za odkritje spomenika kralju Aleksandru oktobra 1937 dovoljena četrtinska vozina, dočim je ime-lo Sokolstvo večeraj polovično, odnosno ne-deljsko znižano.

Iz škofje Loke

— Za meroizkusni urad v Škofji Loki. Iz vrst gostilničarskega združenja, ki se z vso vneto pripravlja na praznovanje svoje 25-letnice, je izšla pobuda za usta-novitev samostojnega meroizkusnega ura-da v Škofji Loki. Tak urad, tudi za ob-močje Škofje Loke, ima dosedaj Kranj. To pa je za naše ljudi združeno s stroški. Za meroizkusni urad bi bila potrebna pri-merna zgradba. Baje mislijo na klavniški prostor, stroški bi znašali okrog 40.000 din. Ako bi naletela ustanovitev meroizkusnega urada na težkoče, naj bi posloval urad v novi zgradi vsaj ob gotovih dnevih.

— Dijaška kuhinja meščanske šole je prejela prostovoljnih prispevkov na aka-demiji din 412. Najlejša hvala!

DNEVNE VESTI

— Odstopno zaračunavanje napitnine v kolodvorskih restavracijah. Skladno z odredbo kraljevske banke uprave, s katero se je odredila uvedba odstopnega zaračunavanja napitnine kot nagrade stroškovnemu osebju, se bo po odloku generalne direkcije drž. železnice št. 6. D. 62852/37 z dne 18. decembra 1937 od 1. maja t. l. pobirala največ 10% napitnina tudi v kolodvorskih restavracijah: Ljubljana, Zidani most, Maribor, Celje, Čakovca, Jesenice, Pragersko in Rakek. Napitnina se bo pobirala tako samo od gostov ki bodo postreženi za mizo. Gostom na ki bodo postreženi stoji neposredno pri bifejih, kioskih ali ob vlakih, se napitnina ne bo vračunavala. Vsako sprejemanje napitnine je pod pretno sankcijo predvidenih v čl. 5. točka 5. uredb o pomožnem osebju prevoznice.

— Zakaj so izostala vremenska poročila? Po planinah je zapadlo precej novega snega in redki smučarji, ki so se odpeljali v soboto iz Ljubljane, so imeli včeraj večina ugodno smuko. Posebno v dolinah med našimi gorskimi velikani, kamor sije sočine čez dan komaj nekaj ur, je bil sneg za smuko dokaj ugoden. V Kranjski so bili smučarji s smuko kar zadovoljni. Odkar je pa zapadlo na planinah nov sneg, so izostala vremenska poročila in posledica tega je, da si smučarji ne upajo več v planine, ker mislijo, da ni več snega. Včeraj je v planinah nekoliko snežilo in najbrž sneži tudi danes. Zato bi bilo dobro da bi se vremenska poročila objavljala, vsaj dokler bo smuka v planinah ugodna.

Beg mikrobov. Roparski roman? Roparski že, vendar ni romanu ni podobna ta zadeva, kajti mikrobi (bakterije) so povsod. Tudi v ustih med zobmi. Saj kar prejšnje na ugodno priliko, da bi uničili zobe. Redna nega zob s Chlorodontom prežene mikrobe iz usta. Toda le ta nega varuje zobe pokvar. Chlorodont zjutraj — Chlorodont predvsem zvečer! Potem ostanete zobje zdravi! Domači proizvod.

— Kaj pa to pomeni. Na drugem mestu poročamo, da se je včeraj sokoistvo poklonilo spominu kralja Zdravila na Rakeku. Ne glede na politično prepričanje so domačini v znak spoštovanja do velikega kralja izobestili zastave. Dopolnilno so bile zastave tudi na kolodvorskem postojalu, na občinski hiši in na šoli. Na splošno začetnik domaćinov in gostov pa so na teh postojalih neposredno pred začetkom poklonitvene svečanosti zastave sneli. Javnost bi zanimalo, kaj se je to zgodilo?

KINO SLOGA Tel. 27-30
SAMO SE DANES IN JUTRI
KRIMINALNI FILM
»DAN OSVETE«
in kot dodatek kulturni film
»BORNEO«

— Razumljivo nezadovoljstvo izletnikov. Včeraj izletniški odnosi smučarjski vlak na Gorenjsko ni vozil. Nobenega obvestila ni bilo, da bo vlak izostal, nasprotno, še v petek smo čitali poziv, naj se smučarji in drugi ljubitelji zimskega športa odpeljejo gledat smuk s Triglava z jutranjim vlakom, ki odhaja ob 6. iz Ljubljane. Ljudje so prišli na kolodvor, pa so jim povedali, da vlak ne bo vozil. Zato je razumljivo nezadovoljstvo in umestne pritožbe, češ, če že izletniški vlak odpade, naj bi bilo vsaj običajno o tem pravčasno obveščeno. Umestna je pa tudi prošnja železniški direkciji, naj v bodoče o morebitnih podobnih nenadnih izpremenbah v železniškem prometu pravčasno obvesti potujoče občinstvo.

— Uradniki naše Narodne banke v Pragi. Poročali smo že, da je povabila češko-slovaška Narodna banka uradnike naše Narodne banke na obisk Prage. V petek so prispeli uradniki naše Narodne banke v Prago. V soboto sta jih pa sprejela guverner Narodne banke dr. Engliš, na mestnem magistratu pa župan dr. Zenkl. Popoldne so si gostje ogledali Prago, zvečer jim je bila na prirejen v prostorih Avtokluba slavnostna večerja. Včeraj so odpovali v Lane, kjer so se poklonili spominu prezidenta Masaryka na njegovem grobu.

— Prvi kongres Jugoslovenske delavske zveze. Danes se je pričel v Beogradu prvi kongres Jugoslovenske delavske zveze (Jugozas). Večina delegatov je prispela v Beograd že včeraj. Na kongresu sta govorila tudi predsednik vlade dr. Stojadinović in minister socialne politike Dragiša Cvetković. Dopolnilne je bil zaključen svečani del kongresa s povorko, popoldne se pa prične delo kongresa, ki se bo po potrebi jutri nadaljevalo.

— Spomladanski plemenski sejem rodovniške govodi pingavske pasme v Ormožu. Kralj. lanska uprava dravske banovine v Ljubljani priredi v sredo dne 4. maja t. l. predpoldne na sejmišču v Ormožu, srez ptuj-

ski plemenski sejem rodovniške govodi pingavske pasme. Na ta sejem bo prignano večje število dobre plemenske živine, osebno mladih plemenskih bikov od 12 do 24 mesecev starosti. Vsem interesantom je na ta način dana izredna priložnost za nabavo res dobre plemenske živine. Vse nadaljnje informacije daje Zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo v Ormožu.

— Mijomarnost ali kaj? Poklonitvena prireditev sokoistva na Rakeku je tudi železniški upravi prinesla lep dobiček. Strokovnjaki so izračunali, da je železniška uprava včeraj zaslužila s to prireditvijo najmanj 50.000 din čistega. Ko pa se je posebni, vnaprej plačani vlak zvečer vračal v Ljubljano, so se morali udeleženci voziti v nezasebnih vozovih. Železniška uprava naj to zadevo pojasni.

— Dva metra snega na Ivančici. Iz Varaždina poročajo, da je jelo v soboto zjutraj po vsem Hrvatskem Zagorju in Medimurju snežiti. Pritisnil je obnem običuten mraz. Kmetje, ki so prišli z okoliških hribov v Varaždin pripovedujejo, da je zapadlo po hribih mnogo snega. Na Ivančici in po okoliških hribih ga je zapadlo dobra dva metra. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo ob tem času toliko snega. Tudi po dalmatinskih planinah je v soboto ponoči znova zapadel sneg, v nižinah je pa divjalo silno neurje s točo.

— Zorko Prelovec. Prvi greh (Adam in Eva). Moški, zbor na narodno besedilo iz Rodenja nad Rogosko Slatino. Izdalo prvo slovensko društvo Lira v Kamniku. Kje so tvoje ročice? Na besedilo Ivana Ivanova za moški zbor z baritonomskim solom ugalski Zorko Prelovec. Založba prvega slovenskega pevškega društva Lira v Kamniku. Vsako pomnoževanje prepovedano (po zakonu). Založnik razpolaga obe skladbi in jih je izdal na svojih koncertih v Kamniku in v radiu z velikim uspehom.

— Nov grob. Včeraj je umrl v Ljubljani posestnik in zidarski mojster g. Franc Zivec. Pokojni zapušta poleg žalujoče soproge hčerko Marijo, sina Franca, ki je inženjer in sina Stanika, ki študira medicino. Zapušta pa tudi mnogo prijateljev in znancev, ki ga bodo težko pogrešali. Pogreb bo jutri ob 16.30 s Ceste 29. oktobra št. 17. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačno in spremenljivo vreme, dež v presledkih. Ponoči je deževalo v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Zagrebu 15, na Sušaku in Splitu 14, v Ljubljani 13,5, v Mariboru 13,2, v Beogradu 13, v Sarajevu 12. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761, temperatura je znašala 4,6.

— Tri nesreče. V splošno bolnico so prepeljali 40 letnega železniškega strojevođa Alojzija Krmelja, ki je v kurilnici na glavnem kolodvoru padel s stroja in dobil hude notranje poškodbe. Na Galijevci se je včeraj ponesrečil 18 letni sedlarski pomočnik Franc Bertonec. Padel je s kolese in se poškodoval po rokah in nogah, nekaj poškodb pa ima tudi na glavi. 23 letna Lojzka Mohor iz Lip je padla s kolese in zadobila hude notranje poškodbe.

— Samomor učenke trgovske šole. V varšavino se je ustrelila v petek zvečer z lovsko puško učenka trgovske šole Bosiljka Benčič, stara 21 let. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je na kmalu izdihnila. Zapušta ni nobenega pisma in zato ni znano, kaj jo je poginilo v smrt. Bila je zelo lepa.

Iz Ljubljane

— Iz Hirska ulica izročena promet. Davi je bila otvorena regulirana in podaljšana Hirska ulica do Vidovanske ceste. So to zvezo je precej razbremenjena tesna in nevarna Sv. Petra cesta, hkrati s tem je pa postala ob cesti uporabnih več lepih novih stavb. Regulacija ceste je veljala okrog 450.000 din.

— Iz Zaključek mednarodnega šahovskega turnirja. Pojutišnjem bo jubilejni mednarodni turnir ljubljanskega šahovskega kluba oficijelno zaljubljen z zabavnim večerom v dvorani Kazine. Začetek bo ob 20.30, in bo do najprej razglašeni rezultati in razdeljene zmagovalcem nagrade. Oficijelnemu delu bo sledil zabavni s pestrimi glasbenimi sporedom. Zlasti bo zanimiva kantata o šahu, najnovejša prof. Osterčeva kompozicija. Na sporedu so še razne šaljive točke, nato pa prosta zabava s plesom ob sodelovanju vojaške godbe. Prireditelji upajo, da se bo občinstvo tega večera v enaki meri udeležilo, kakor je ves čas počelo turnir.

— Iz Jugoslovensko-bolgarska liga vjudno vabi svoje člane, da se polnostevilno udeležijo koncerta pevškega zbora slojskih učiteljev, ki bo drevi ob 20. v veliki dvorani Filharmonične družbe. Isotatko vabi na družabni večer v čast bolgarskih učiteljev, ki se bo vršil po koncertu v vseh kletnih prostorih »Zvezdec na Kongresnem trgu.

— Iz Zlato damsko uro in srebrno dozo za cigarete bo daroval kino Union tistim izrebanim obiskovalcem, ki bodo pravilno rešili v današnjem inseratu objavljeno uganke in izpolnili vse predpisane pogoje. Zato izroč-

te ta inserat takoj danes in pošljite rešitev uganke čim prej v zaprti kuverti kinu Union. Darila so razstavljena v izločki Karničnikove modne trgovine v neboščinu.

— Iz Veliko tihotapstvo s slatinu. Zdrženje urarjev, zlatarjev itd. v Ljubljani izjavlja, da je g. Ivan Pakiz, trgovec z urami, zlatarino in srebrnino v Ljubljani, Pred škofijo 15 ki je bil zasežen pri tihotapstvu z zlatarino, urami, srebrnino itd. iz Italije, ni slatar, niti urar, kakor tudi ne član tega združenja.

— Iz Z duhom časa gre kupec tehnično dovršenega »Premier« šotora, kajti zaveda se, da je ekonomičen ter nad vse praktičen. Re-presentationa in glavna zaloga: »Interpromet, Florjanska 26.

— Iz Čudili se boste praktičnosti tehnično dovršenega patentiranega »Premier« šotora, ko si ogledate razstavo pri: »Interpromet, Florjanska 26.

— Iz Zobozdravnik dr. Rodoschegg zopet ordinira.

— Iz Tatvine v mestu. Izpred hleva na Zaloški cesti 133 je nekdo ukradel konjsko opremo, vredno 1000 din. Na ukradenem komatu in opredu so bile vdolane medenine, nastale ploščice. — Iz zimskega kopalnice lirije je odnesel tat Leonu Skapinu 300 din vredno, pokromano zapustno uro, znanke »Konzele. Posestnik Stefanu Klavsu iz Malega Osolinika pri Turjaku je pa neki brez posebnosti odnesel z dvorišča mestne kopalnice več verig, vrednih 100 din.

— Iz Znal si je pomagati. Bivši mimarski pomočnik Ivan Matašič iz Most se je več let preživljal samo s priložnostnim delom, ki ga pa ni prav vneto iskal. Končno je pa sklenil poskusiti srečo z lažjim zaslužkom. Zelasel se je pri nekem in mesarjih, ki jim je ponudil v nakup papir za zavijanje in jih osleparil. Nekaj pekovski pomočnikov in mesarskih vajencev je privedel prav do Bonačeve tovarne v Čopovi ulici, kjer so mu izročili denar za obljubljeni papir, a so zaman čakali na Matašiča in blago, ker je nahaneč zmerom pobegnil na cesto pri drugih vratih. Slepjar so končno prišli in zaprli.

— Iz Okradena mlekarica. Posestnikova hči Marija Dremelj z Lavere je včeraj prijavila, da ji je zmanjkala v Cerkevni ulici v Trnovem z ročnega vozička denarnica, v kateri je bilo 500 din. Stražnik je slučajno takoj zvedel od nekkih ljudi na cesti, da se je malo popreje sukal okrog vozička mlad dečko, ki so ga kmalu izsledili skritega v veži bližnje hiše. Dečko je na stražnika priznal, da je ukradel denarnico, ki jo je skril. Denarnico so v skrivališču res našli in jo z denarjem vred vrnili lastnici, mladi pokvarjenec pa se bo moral zagovarjati pred mladinskim sodiščem.

Iz Celja

— Brata je napadel s kolom. V Pečovju pri Teharju se je 25-letni delavec Ivan Dečman spri s svojim bratom. V jezi je brat pograbil kol in udaril Ivana s tako silo po glavi, da je dobil Ivan pretres možganov. Poškodovanca so oddali v celjsko bolnico.

— Usoden padec. V Rogatcu je padel 34-letni pekovski pomočnik Franc Bednaršek v petek popoldne tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

— Umrl je v petek v javni bolnici v Ljubljani v starosti 69 let železniški uradnik v p. Dragotin Pavlinec z Zg. Hudinje pri Celju. Pokojnega so prepeljali v Celje in ga položili danes na okoliškem pokopališču k zadnjemu počitku.

— Maribor : Celje 3:0 (1:0). V nedeljo popoldne je bila na Glaziji pred 400 gledalci odigrana finalna tekma med SK Celjem in ISSK Mariborom, ki se je končala z nepričakovano, a zasluženo zmago gostov. Moštvo Celja je dolgo ni nudilo tako slabega nogometa, kakor na tej tekmi. Edina dva igralca, ki sta bila zares na mestu, sta bila oba branilca. Napadna vrsta je igrala brez sistema in volje, pa tudi kritična vrsta je močno plavala. O točnem dodajanju žog in smiselnih kombinacijah skoraj ni bilo govora. Igralci so se dali vse preveč kriti in so sploh nudili drugozredno igro. Celje tudi ni imelo pred golom nobenega strelca. Maribor je postavil enajststoroč, ki je pokazala lepo tehnično znanje ter tudi v startu in elanu znatno prekašala Celjane. Da ni bilo dobrih in požrtvovalnih celjskih branilcev, bi bila njihova zmaga še znatno večja. Celjani so takoj v začetku začeli krepko napadati in so si v prvih 10 minutah ustvarili tri zlede pozicije, ki so pa ostale neizrabljene. Enkrat se je odbila žoga od predke, dvakrat pa je šla iz neposredne bližine mimo gola. V 16. minuti je Vesnaver po lepi akciji potresel mrežo Celja. Po tem uspehu so prešli gostje v premoč, Celje pa je začelo popuščati, vendar je ostal rezultat do odmora neizpremenjen. V drugem polčasu so gostje skoraj docela prevladovali, Celje pa je nudišč čedalje slabšo igro. V 10. minuti je Vesnaver po naglem prodoru povišal na 2:0. Igra je postajala zaradi slabe forme Celjanov nezanimiva. Celjska ožja obramba je imela mnogo posla in je pahalno opravljala svoje delo. V 32. minuti je dobil zopet

KINO UNION

TELEFON 22-21

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

Duhovita satira na moderno politično življenje!

Moj sin, gospod minister

HANS MOSER v svoji najodličnejši vlogi. Smeh!

Vesnaver žogo s krila in je iz neposredne bližine povišal na 3:0. Kljub premoči Maribora je ostalo pri tem rezultatu. Sodil je g. Camernik iz Ljubljane točno in objektivno. V predtekmi je Jugoslavija premagala enajststoroč Olimpa v razmerju 2:1 (2:1).

Ženo pobil s sekro

Ljubljana, 25. aprila

Na orožniško postajo na Ježici je ponoči okrog 3. ves zasopel prišel mlajši možič, ki je povedal, da je njegov sosed ponoči podivil in s sekro ubil svojo ženo. Orožniki skoraj niso verjeli njegovemu pripovedovanju, vendar so nemudoma odšli v Tomačevce, kjer so zvedeli, da je bil storjen zločin v Končanovi hiši. Mož se je že popoldne razvil nad svojo ženo, ki je ni našel doma. Zvedel je, da se je popoldne mudila v neki družbi v gostilni na Stožicah, kar je dalo po njenem prihodu povod za hud prepri. Prišlo je do oboje-

stranskih očitkov in je prepri trajal pozno v noč. Okrog 2. ponoči so čuli sosedje vik in krik otrok, nakar so vdrl v hišo in našli Ivano Končanovo vso okrvavljeno na tleh pri postelji, dočim je njen mož vihtel sekro, si so mu hitro iztrgali iz rok. Nesrečna žena je bila še živa, toda že nezvestna. Sosedje so brž spravili otroke v drugo stanovanje, mater pa so prenesli na voz in sosed jo je odpeljal v bolnico. V bolnici so ugotovili, da ima dvakrat prebito lobanjo in visi njeno življenje na nitki. Orožniki so Franceta Končana že ponoči aretirali in odvedli v sodne zapore. Kako je prišlo do zločina, ni še pojasnjeno. Kakor so mogli dognati orožniki, se zakonca Končan že delj čas nista razumela. 55 letni mož je živčno bolan že več let. Zena Ivana, ki je stara 45 let in je delavka v tobačni tovarni, se je snoči vrnila domov precej pozno, nakar sta se pričela razburjati zaradi medsebojnih očitkov.

Sportniki so imeli včeraj živahen dan

Včerajšnje ligine tekme so prinesle več presenečenj — Smučarji so končali tekmovalno sezono s smukom s Triglava

Ljubljana, 25. aprila

Po 14 dnevnem presledku smo včeraj spet imeli ligine tekme. Presenečenj ni manjkalo. Ljubljana je imela v gostih Jugoslovijci. Bila je poslednja prilika, da se reši nevarnosti izpada iz lige in jo je temeljito izrabila. Domače moštvo je zmagalo z veliko voljo in ker tokrat ni imelo smole, se je morala Jugoslavija vrniti v Beograd s tremi goli v torbi. Zmaga domačega moštva je bila zaslužena, čeprav številčno ni pravilno izražena v rezultatu. Gostje so vseskozi zaslužili gol, imeli pa so smolo in tudi njihov vratar Spasić ni imel najboljšega dne. S 3:0 je Ljubljana tako popravila svoj položaj, da je prehitela Jedinstvo in z njim zamenjala mesto. Iz Beograda je prišla presenečljiva vest: BSK se na lastnem igrišču ni posrečilo premagati Gradjanskega, temveč mu je moral celo kloniti z 0:2. Zaradi tega je postalo vprašanje državnega prvaka spet odprto. V drugem beograjskem srečanju med Jedinstvom in Hajdukom sta se znašla dva enakovredna nasprotnika. Domači so bili boljše pred, gostje pa po odmoru in je bil izid 2:2 pravičen. V Zagrebu je Hašk prav dobro zaigral proti Slaviji in s 4:1 beležil dve važni točki. Zelo mlačno igro je potkazala Concordia in se je Basku posrečilo z rezultatom 1:1 rešiti točko.

Stanje v tabeli je ostalo z izjemo 8. in 9. mesta neizpremenjeno. Ljubljana se je zaradi ugodnejšega yscora povzpela na 8. in potisnila Jedinstvo na 9. mesto. V podsezavnem prvenstvu je OSK še bolj utrdil vodilni položaj in je doma visoko odpravil Kranjčane s 6:0. Hermes je v Mariboru podlegel železničarju nezazneno visoko 3:7, kar pa ima pripisati le neodločnost; svojega napada. Tekme je

Iz Maribora

— Mogočen zbor JNS v Mariboru. V soboto zvečer je bil v Narodnem domu občni zbor sreske organizacije JNS v Mariboru, ki ga je vodil predsednik g. dr. Lipold. Za zborovanje je vladalo v vsej nacionalni javnosti izredno zanimanje, ker sta govorila ministra in senatorja gg. dr. Kramer in Pucelj. Zborovanju sta poleg imenovanih prisostvovala tudi narodna poslanca gg. Prekoršek in Lukačič. Po poročilih in dopolnilnih volitvah je govoril minister g. dr. Albert Kramer o zunanje-političnih dogodkih. Govor so zborovalci neprestano preklinjali z viharim odobravanjem. Nazorno je govornik orisal tudi naše notranje-politične in gospodarske dogodke. Sledil je referat senatorja g. Pucelja, ki je obravnaval važna parlamentarna vprašanja. Za svoja zanimiva in objektivna izvajanja sta bila oba govornika nagradjena z dolgotrajnim aplavzom.

— Inozemcem! Glede na odločbo št. 5 uredb o zaposlenju tujih državljanov z dne 29. 3. 1935. se pozivajo vsi na področju predstojništva mestne policije v Mariboru stanujoči tuji državljani, ki posedujejo izkaznico o poklicu (zaposlitveno dovoljenje) za nedoločen čas, da jih predložijo radi razvidnosti tekem meseca maja t. l. temu predstojništvu (soba št. 2). Z izkaznico je predložiti tudi potni list. Vsi prizadejajo se opozarjajo, da izgubi izkaznica o poklicu svojo veljavo, ako bi se temu pozivu ne odzvali.

— VII. pedagoški teden. Mariborska Pedagoška centrala priredi v času od 25. do 29. t. m. VII. pedagoški teden. Predavanja bodo dnevno v Ljudski univerzi s pričetkom ob 20. uri.

— Pod avtomobilom. V Koških je neki avstrijski avtomobilist povozil 64-letnega trgovca Franca Leberiča iz Počehove, ki se je na kolese vrčal domov. Starček je zadobil tako hude poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico.

— Zadržal je in padel z voza. Ko se je vozil 35 letni posestnik Peter Znidarič iz Dragučeve v Slovenskih goricah z dvo-vprežnim vozom skozi Košake, je mož na vozu zadržal. Nesreča je hotela, da je Znidarič padel med spanjem z voza na glavo in nezvesten obežal. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnico.

— Iz vrst mariborskih mesarjev nam pišejo o zanimivem in poučnem primeru dobrega občinskega gospodarstva. V petek je bila mariborska mestna klavnica skoraj prazna, med tem ko so trgovci prodali v okolici izredno mnogo prašičev. Seveda je s tem oškodovana mestna občina, ki bi lahko samo včeraj prejela na mesarskih takсах okoli 25.000 din, če bi vse uvozili v mestno klavnico. Baš ta primer jasno kaže na komasaciji mesta z okolico. Škode pa nima samo mestna občina, temveč tudi mestni mesarji.

— Gostovanje Vekoslava Janka. Mariborsko gledališče se pogaja s članom ljubljanskega gledališča, baritonistom Vekoslavom Jankom za gostovanje v »Trubadurju«.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Praktični, izjave beseda Din 1. davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Aleks. OBLAT, veletrgovina vseh vrst čevljev se priporoča cenjenim odjemalcem. Sv. Petra cesta 18

POSEBNE NOVOSTI vseh oblačil, sport, kamgar, obleke, pumparice, perilo itd. najceneje **PRESKER** Sv. Petra cesta 14

Otroške, fantovske in moške obleke kupite najceneje pri

TIVAR OBLEKE Jerman Martin, Sv. Petra c. 26. 26. R.

Sveže najfiniješe norveško **ribje olje**

iz lekarne dr. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

MLADA GOSPODIČNA simpatična, 22 let stara, zelo lepa, išče pomoči. Ponudbe pod »Brezmejna hvala« na ogl. oddelku »Slov. narod«. 922

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI

premog brez prahu **KOKS, SUHA DRVA** **I. POGAČNIK** Bohoričeva 5 — Telefon 20-59 24. L.

ČOKERT AVGUST

SPLOŠNO KLEPARSTVO **LJUBLJANA — Gregorčičeva 5** TELEFON 24-70 TELEFON 24-70 SE PRIPOROČA VSEM CENJENIM ODJEMALCEM.

Makulturni papir

preda uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

SPALNICE — KUHINJE

priznana solidno izdelane dobite najceneje v komistjski zalogi pohištva. Fr. Sajevec, Stari trg št. 6. 1330

MREŽE ZA POSTELJE dobite najceneje pri Andlovic, zaloga pohištva, Komenskega ulica 34. 1331

Za vedno nas je zapustil naš ljubi, dobri soprog in oče, gospod

FRANC ŽIVEC

POSESTNIK IN ZIDARSKI MOJSTER

Pogreb blagega pokojnika bo v torek 26. t. m. ob ½ 5. popoldne iz hiše žalosti, Cesta 29. oktobra št. 17, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, OSEK pri GORICI, dne 24. aprila 1938.

ZALUJOČKI:

MARIJA, soproga, MARIJA por. Breskvar, hčerka, ing. FRANC, cand. med. STANKO, sinova, prof. SILVO BRESKVAR, zet, BORUT in ALENCICA, vnuka, ANTON in JOSIP, brata, in ostali sorodniki.

15.000 Slovencev jetičnih

Nad pol milijona jih je že pod zaščito dispanzerjev —
Jetika jih pobere vsako leto 1500

Ljubljana, 25. aprila. Pod predsedstvom dr. Jože Bohinca se večeraj poigali račune o delu v lanskem letu odborniki in sodelavci Protituberkulozne zveze. Navzočih je bilo razen zastopnikov oblasti in zainteresiranih institucij 51 delegatov v zvezi včlanjenih krajevnih protituberkuloznih lig. Kakor prejšnja leta je imel tudi letos občni zbor zveze manifestativen značaj. Poročevalci so poudarili potrebo po najtesnejšem sodelovanju vsega naroda v borbi proti jetiki.

Predsednik dr. Jože Bohinec je v svojem izjemnem govoru podčrtal, da more imeti zdravnik le takrat uspehe v protijetični borbi, ako z njim sodelujejo vse plasti naroda. Organizacija mora postati vsesplošna ljudska organizacija, ki bo reševala najtežje zdravstveno in socialno vprašanje Slovencev, vnosanje jetike, ki gloda na zdravem deblu našega naroda. Opažamo, da se velika podjetja v Sloveniji premalo zanimajo za slovensko borbo proti jetiki. Lansko leto nam je prineslo zavarovanje za primer onemoglosti starosti in smrti Rentgo za varovanje bo moralo delovati zlasti v preventivni smeri, saj je znano, da zveza jetika 20% vseh primerov onemoglosti delavcev in namencev. Naše gospodarstvo pa s skromno zavarovalno premijo še ni oporečno vseh nadaljnjih dolžnosti.

Razveseljuje uspehe kaže poživljeno sodelovanje zasebne pobude s Higieniskim zavodom. Vsa Slovenija se razdeljuje v ožje in širše dispanzerske okolišče. Kmalu ne bo hiše, ki bi bila izven organizacijske mreže našega protituberkuloznega skrbstva. Tako tudi mora biti! Naši časopisi so vestno podpirali težnje zveze. Marsikatera akcija je pa ostala neizvršena. Studij postavk v občinskih proračunih za protituberkulozno skrbstvo je zanimiv. Vidimo, da revne kmečke občine vrtijo večje zneske kot bogatejše občine. Celo velike tujakoprometne občine so le z majhnimi zneski odpravile to potrebo. V tem pogledu mora Tujakoprometna zveza in propaganda storiti svojo dolžnost. Za Slovenijo postaja čedalje bolj aktualno vprašanje obvezne prijave vsaj bolnikov z odprto tuberkulozo. Delavsko bolniško zavarovanje je glede tuberkuloznega skrbstva nepopolno. Nujno je potrebno, da se izenačijo pravice svojcev s pravicami članov glede posebnega zdravljenja v primeru jetičnega obolenja.

Apeliramo na mesta, trge in večja industrijska središča, da problem zaposlitve ozdravljenih in se bolnih naskrbneje vneso v program svoje komunalne socialne politike. Zdravstvena služba za naše vajence ni organizirana ter je do skrajnosti primitivna. Treba bo začeti s sistematično in periodično zdravniško preiskavo vseh na čelu delavstva. Prepričani smo, da bo delo naših dispanzerjev v zgodovini naše zdravstvene politike označeno kot pravo mislonsko delo. Za list zveze »Delo proti tuberkulozi« ni zadostnega razumevanja na vseh straneh.

54 ORGANIZACIJ V BORBI

PROTI JETIKI

Tajnik dr. France Debevec je poročal, da ima zveza 47 krajevnih protituberkuloznih lig in sedem odsekov pri odbornih društvih Rdeči križ, skupaj 54 organizacij, od katerih so nekatere lige zelo delavne. Pri 36 ligah je bilo včlanjenih 5970 članov. V dravski banovini je danes 16 dispanzerjev, med temi dva državna. Zveza je začela akcijo proti tvežanju, ki prodajajo za drag denar zdravila proti jetiki, ki nimajo realne vrednosti. Stranke, ki oddajajo stanovanja diktom so bile zdravniško preiskane na zahtevo banke uprave iz banovinskega proračuna sta bili nastavljeni samo dve zaščitni sestri, in sicer v Kamniku in v Ptuju. Zveza je že podelila nekaj podpor v znesku 1000 din onim praktičnim zdravnikom, ki se za krajšo dobo posvetijo specialnemu studiju za zdravljenje jetike. Od uprave direktorije državnih železnic je zveza dobila 10.000 din, katere je razdelila med posamezne dispanzerje, v katerih so iskali nasveta zavarovalni humanitarnega fonda pri direktoriji železnic. V nekaterih dispanzerjih in pri krajevnih ligah v Mariboru in Celju so bili ustanovljeni fonda za podporo družin onih bolnikov, ki bi morali predčasno zapustiti zdravilišče. Zveza je začela akcijo za izolacijo otrok od jetičnih bolnikov. Naklonila je podporo zdravilišču Golnik in Vurberku za siromašne bolnike. Podeljenih je bilo nekaj nagrad osebam, ki obiskujejo dispanzerje, za najbolj higiensko urejeno stanovanje, v katerem prebivajo. Po anketi v

Mariboru je organizacija izdala posebno spomencio, ki vsebuje zelo važne podatke v protijetičnem pokritu v Mariboru in okolici. Rentgenski aparati bodo nabavljeni za dispanzerje v Cerknici, Brezicah in Rogatcu. Letos bo pa zveza nabavila še tri rentgenske aparate za dispanzerje, ki bodo v toku leta ustanovljeni. Na III. protituberkuloznem kongresu v Arandjelovcu so se obravnavala važna vprašanja glede protituberkuloznega dela. Zveza bo ustanovila poseben mladinski odsek.

NAD POL MILIJONA SLOVENCEV POD ZAŠČITO DISPANZERJEV

Primarij zdravilišča Golnik dr. Robert Neubauer je poročal o delu dispanzerjev v preteklem letu. Kmalu bo sleherni prebivalec Slovenije imel zmogljeno brezplačen pregled v dispanzerjih in revni prebivalci tudi brezplačno zdravljenje. Slovenija ima zdaj 16 dispanzerjev. V kratkih presledkih bodo ustanovljeni novi dispanzerji, tako da bomo imeli 22 stalnih in 3 mobilne dispanzerje. S tem bo dosežen cilj, da bo vsak kraj do zadnje gorske vasice pripadal okolišču katerega dispanzerja, ki se briga za asanacijo glede jetike. Pod mrežo dispanzerjev moramo šteti tudi brezplačne ambulatorije pri naših zdraviliščih za tuberkulozo.

Približno 550.000 prebivalcev Slovenije je že danes pod zaščito protituberkuloznih dispanzerjev. Lani je dispanzerje obiskalo

okrog 32.000 ljudi. Dispanzerji so opravili 24.000 kliničnih in 21.000 rentgenskih preiskav, 7000 preiskav krvi, 2200 preiskav izmečka in 4000 tuberkuloznih poizkusov je bilo izvršeno, kar zgovorno pričja o aktivnosti naših dispanzerjev. V toku lanskega leta so dispanzerji našli 923 odprtih in 1914 zaprtih tuberkuloz. V okviru vseh dispanzerjev je bilo 1900 odprtih in 3000 zaprtih tuberkuloz.

V Sloveniji umre za jetiko okrog 15 prebivalcev od 10.000 prebivalcev. Približno 1500 Slovencev torej umre vsako leto za jetiko. Računati moramo v Sloveniji po zanesljivem ključu na okrog 6000 odprtih in 9000 zaprtih tuberkuloz. Dispanzerji imajo v evidenci 63% vseh odprtih in 66% vseh zaprtih tuberkuloz. Okrog 4000 pneumoraksov in drugih manjših posegov so izvršili lani: dispanzerji pri 500 bolnikih, 3500 obiskov so zaščitne sestre izvršile na terenu.

Statistika kaže, da je kmečko prebivalstvo prav posebno ogroženo od jetike. Rakana dispanzerskega dela pa je pomanjkanje bolniških in sanatorijskih postelj za one bolnike, ki jih dispanzerji pri svojem delu odkrijejo.

Lahko smo ponosni na delo dispanzerjev v Sloveniji, toda zadovoljni se ne smemo biti. Še nam ostane mnogo dela.

Za predsednika zveze je bil z odobravanjem zopet izvoljen dr. Jože Bohinec, podpredsednik je dr. Alfonz Levičnik, tajnik dr. France Debevec in Ivan Tavčar, blaginjski Rado Čelešnik. V upravnem odboru so ostali prejšnji funkcionarji, le Uratnika je nadomestil Ivan Tavčar in dr. Frana Vidica primarij dr. Tomaž Furlan.

Mojstrski turnir Ljubljanskega šahovskega kluba

V 12. in 13. kolu so prevladovali remiji in mirne igre

Ljubljana, 25. aprila

Udeleženci jubilejnega turnirja so se menda utrudili karit, čeprav se turnir bliža koncu, je še vedno nenavadno mnogo remijev. Zlasti v sobotnem 12. kolu je bilo med mojstri opaziti kar malo torbenosti in so partije potekale z eno samo izjemo zelo mirno. Vse drugače je bilo večeraj. Res je sicer pri večini srečanj prišlo do delitve točke, toda šele po hudi borbi. Položaj na čelu tabele je menda že razčiščen. Kostić bržkone niče ne more ogroziti zmage, pač pa je vprašanje drugega mesta popolnoma odprto. Zanj prireda v postev Tartakower in Szabo, slednji vsekakor z večimi nadami. Za naslednja mesta je pravevala gneča kandidatov in izida ni mogoče predvideti.

V 12. kolu sta Furlani in Vidmar ml. po mirnem damskem gambitu v 36 potezi delila točko. Enaka otvoritev je bila med Feltyšom in dr. Astalošem, ki se je potezo ponovno končala z istim rezultatom. V holandski igri je dr. Vidmar skušal kot beli dobiti proti Totu prednost, a se je ta dobro branil in je tudi tu že po 19. potezu prišlo do premirja. Več torbenosti je bilo med klubskima tovarišema Preinfalkom in Sorlijem, a je tudi na tej deski nastala pozicija, kjer bi bila igra na zmago tvegana. Zato je bil remis v 30. potezi pravična rešitev. dr. Tartakower in Pire sta igrala Caro-Kan. Po zamajenju figur se je položaj tako poenostavil, da je bilo sklenjeno premirje. Steiner in Szabo sta igrala težko špansko partijo. V 38. potezi, ko sta se zedinila za remis, so bile na deski še skoraj vse figure. dr. Trifunović, ki zelo nerad remizira, ni mogel v Caro-Kanu nadigrati Bröderja in je po 28. potezu pristal na remis. Sicilijska med Kostićem in Nedeljkovićem se je odločila šele v središčju. Nedeljković je izenačeno pozicijo s slabšo potezo pokvaril in dovolil nasprotniku matni napad.

V večerajšnjem 13. kolu sta samo dva mojstra dobila celo točko. Bröder je v ortodoksnem gambitu potisnil Furlanija v obrambo. Posrečilo se mu je izsiliti zamenjavo svoje dame za nasprotni trdnjavi, a šimer je dojel nevaren napad. Furlani ni našel najboljših obrambe in ni mogel preprečiti maha. V enaki otvoritvi med Sorlijem in dr. Vidmarjem se slednji z lahko zmagoval. Tudi Pire in Preinfalk sta izbrala enako otvoritev. Preinfalk je igral varianto z žrtvijo kmeta, ki pa je teoretično nekorakna. Pire je bil že pred zmago zaradi slabe poteze pa je moral kmeta vrniti in pristati na remis. Zelo mirno je bilo v srečanju med Vidmarjem ml. in Feltyšom. Ko so z deske izginile figure, je v 25. potezi sledilo pomirjenje. dr. Astaloš je v Alehiški spretno manevriral in je s svojima lovema popolnoma obvladal dr. Tartakoverjevo pozicijo. Nezastuženi poraz proti Bröderju pa ga je menda tako potlačil, da je v trenutku, ko bi moral uveljaviti svojo prednost, pristal na remis. Ogorčena borba je bila med Szabom in dr. Trifunovićem. Črni je vzprizoril na nasprotno

doigo rohato napad, ki ga je pa Szabo odbil. Položaj se je nato razčistil in je tudi prišlo do delitve točke. Zelo zanimivo je bilo srečanje med Nedeljkovićem in Steinerjem. V igri z damskim kmetom sta nasprotnika obdržala le težje figure. Steiner je igral na napad in izgubil kmeta, s čimer je imel Nedeljković dobljeno igro. Ker pa je sam tvegati proti napadu je Steiner materialno izenačil in je bila partija remis. Tot in Kostić sta se v lipkem gambitu zaman borila za premoč. Kostić je skušal zmagati, v razburjenju pa ni ni opazil, da je sledilo trikratno ponavljanje istih potez in je zato po pravih moral pristati na remis, ki ga je Tot reklamiral.

Stanje po 13. kolu: Kostić 9 in pol (1), Szabo 8 in pol (1), dr. Tartakower 8 in pol, dr. Trifunović 7 in pol (1), dr. Astaloš, dr. Vidmar 7 (1), Pire 7, Steiner 6 in pol (1), Bröder, Vidmar ml. 6 in pol, Feltyš 5 in pol (1), Nedeljković 4, Sorli 4, Furlani 4 in pol, Preinfalk 4, Sorli 1 in pol (1).

Danes igrajo: Furlani-Feltyš, dr. Tartakower: Vidmar ml., Preinfalk: dr. Astaloš, dr. Vidmar: Pire, Kostić-Sorli, Steiner-Tot, dr. Trifunović-Nedeljković, Bröder-Szabo. Jutri je prost dan in so na sporodu nedokončane partije.

Arthur Krupp umrl

V petek ponoči je umrl v svojem gradu pri Berndorfu v bivši Avstriji veleindustriji sic Arthur Krupp, star 82 let. Na Dunaju si je bil zlomil nogo in od takrat je bolehal. Pokojni je bil vnuk ustanovitelja slovedih tavnice v Essenu. Rojen je bil 31. maja 1856 na Dunaju. Studiral je na politehniku v Curihu in na tehniku v Berlinu, leta 1879, po smrti svojega očeta, je postal vodilni ravnatelj tovarne in čez 11 let lastnik berndorfske železarnice. Leta 1915 je bilo to veliko podjetje izpremenjeno v delniško družbo in Arthur Krupp je postal njen predsednik. Politično se ni nikoli udeleževal. Leta 1884 je postal član avstrijske gospodke zbornice in tajni svetnik. Dolga leta je bil predsednik kluba industrije na Dunaju.

Kruppovo podjetje je naraslo zlasti z izdelki predmetov za domačo porabo in šele ustanovitve Kruppovih tavnice v Avstriji, ki so izdelovale pribore, vodi v Essen v Porurju, v zibelko Kruppove rodbine, kjer so napravili v 40 letih preteklega stoletja prve poskuse nadomestiti ročno delo s strojnimi. Poskusi so se posrečili in v juniju 1843 so bili položeni temelji tvornice v Berndorfu, ki so pomenile velik razvoj na vseh poljih proizvodnje pločevine, cevi, vilvanja zvonov, obdelovanja železa, izdelave domače posode itd. Ta tovarniška podjetja so bila pozneje združena in izpolnjenja s mnogimi drugimi panogami proizvodnje. L. 1917 so pridobile berndorfske tavnice znano Bachmannovo tovarno za alpacko in kitajsko srebro. Le-

ta 1922 sta bili podružnici v Lucernu in Milanu izpremenjeni v akcijski družbi, leto pozneje je bila pa ustanovljena enaka delniška družba v Bukaresti.

Fizično delo rastlin

Na univerzi v Illinois so delali zanimive poskuse, da-li imajo tudi rastline mišice in ako jih je mogoče utrditi z umetnim fizičnim delom. Nekatere rastline imajo liste in stebila, ki se ob dotiku ali drugih zunanjih vplivih zapro ali zavzamejo drugačen položaj. Ena takih rastlin je tudi mimosa. Poskuse so delali zelo skrbno z dvema listoma mimoze. En list iste rast-

line so prepusili preprostemu razvoju, drugega so pa stresnili. Po točnih računih so spuščali v določenih časovnih presledkih na list 90 miligramov težak kosček lesa. Z držanjem se je list povečal. Povešeni list so obtežili in ko se je počasi naravnal, je moral premagati odpor obtežitve. Zato delo je rabilo 15 minut.

Poskuse so delali skozi 10 dni, in sicer tako, da so prvih 10 dni obtežitev povečali, drugih pet dni pa zmanjševali. Tako trenirani list je napravil po kratkem počitku enak poskus kakor v začetku, enak poskus so pa napravili z netreniranim listom iste rastline. In trenirani list je opravil svoje delo skoraj polovico hitreje kakor netrenirani.

Nikolaj Ipatjev umrl

V njegovi rojstni hiši so našli tragično smrt vsi člani
rodbine carja Nikolaja II.

V sredo je umrl v Pragi inženjer Nikolaj Nikolajevič Ipatjev, doma iz Jekaterinburga v Rusiji. Pokopali so ga v petek v pravoslavni kapelici na olšanskem pokopališču. Pokojni je živel v Pragi 15 let in široki javnosti njegovo ime ni bilo znano, ker je živel skromno. In vendar je njegovo ime zapisano v zgodovini. Ipatjevi so živeli v Jekaterinburgu, v sedanjem Sverdlovsku v Rusiji, kjer so imeli prilično hišo na sedanjem Narodnem trgu na pobočju, pod katerim se je razprostiralo mesto. Oddel je bil lep razgled in ta hiša se je dala zlasti dobro zastraziti. Zato so jo menda boljše izbrali za ječo, kamor so posadili strmoglavljene carja Nikolaja II. in njegovo rodbino, ko so jih bili odpeljali pred prodirajočo belo armado iz Tobolska.

V kleti Ipatjeve hiše so boljše izbrali vladarsko rodbino Romanovcev 17. julija 1918 postrelili. Kolčakova armada se je približala Jekaterinburgu in boljše izbrali ji niso hoteli privoščiti zmagoslavja, da bi osvobodila carsko rodbino. Zadnje dni julija je Kolčakova vojska res zavzela Jekaterinburg in uvedena je bila stroga preiskava, da se dožene, kako in kdo je pomiril člane carske rodbine. Od preiskave se je ohranil med drugim protokol o zaslišanju rdečega gardista Medvedjeva, ki je bil najbrž v eksekucijski četi, gotovo pa očividec usmrtitve. Medvedjev je izpovedal:

ca, njune štiri hčere Olga, Tatjana, Marija in Anastazija, služkinja Demidova, dvorni zdravnik dr. Botkin, kuhar Haritonov in sluga Trup. Carjeviča je držal car v naročju. Spremljali so jih Jurovski, njegov pomočnik in dva člana čezvičaje. V moji navzočnosti se na Jurovskega nihče ni obrnil z nobenim vprašanjem in tudi solz nisem videl. Vse so odvedli v vogalno kletno izbo. Jurovski je dal prinesiti tri stole za carja, carico in carjeviča. Ti so najbrž stili, kaj jih čaka, toda črnilci niso niti besedice.

Obenem z njimi so vstopili v izbo Jurovski, njegov pomočnik, dva čekista in 7 Latvijcev. Jurovski mi je dejal: Pojdi na ulico in pogledj, če je tam kdo in da-li se slišijo naši strelci. Čez dobre tri minute sem se vrnil in videl carja, carico, vse štiri hčerce in prestolonaslednika ležeče na tleh in krvaveče iz mnogih ran. Kri je kar brizgala iz njih. Ubili so bili tudi zdravnik, služkinja in dva služabnika. Prestolonaslednik je še živel in stokal, Jurovski je še dvakrat ali trikrat ustrelil vanj in carjevič je utihnil. Potem so trupla naložili na tovarni avto, pokrit s plaito, in čekista sta jih odpeljala. Slednjič so krvavata v izbi pomili in na dvorišču spravili vse v red. Ob treh jutraj je bilo vse končano.

Pokojni Ipatjev je bil velik prijatelj Ce-

Okrog desetih zvečer sem dejal na povle Jurovskega vojakom, naj se ne razburjajo, če bi slišali ponoči strelce. Okrog polnoči je Jurovski zbudil carsko rodbino, češ, da se bo najbrž ponoči po ulicah streljalo in da jih hoče odvesti na varno. Dobro uro pozneje so prišli iz kleti car, cari-

hov. Posebno med svetovno vojno je mnogo storil za poglavitve češko-ruskih stikov. S češkimi legionarji v Rusiji je bil neprestano v stikih in dal je tudi pobudo za ustanovitev rusko-češke trgovske in industrijske družbe v Jekaterinburgu.

Slaščice so povsod priljubljene

Zanimivo je, da kažejo vsi narodi sveta smisel in zanimanje za slaščice. Ze v najstarejših časih so povsod jedli med, a Grki in Rimljani so ga smatrali celo za hrano samih bogov. Sami so ga uživali na gostijah obenem z vinom. Stari Germani so med kuhali in pripravljali iz njega s pomočjo raznih rastlinskih dodatkov posebnopijačo, ki so jo imenovali »meth«. Tudi v svetem pismu se večkrat omenja med. Veliko zanimanje za med kažejo ljudje tudi na Japonskem in Kitajskem, pa tudi za morci in drugi nekulturni narodi ga mešajo z medvedjim lojem.

Izdelava sladkorja iz sladkorne pese in trsa je med znatno izpodrinila. Sladkor pa dajejo tudi palme, kokosovniki itd. Arabci radi jedo datlje in fige. Konadcem je najljubša poslastica javorjev med, Mehicanom pa sok alse. V orientu izdelujejo med tudi iz grozdja. Perzijci in Arabci jedo zlasti radi sok, ki ga pridobivajo iz bam-

busa. Na severu izdelujejo sladki sirup tudi iz brezovega soka. Na obalah Islanda, Norveške in Škotske pridobivajo sladko pijačo tudi iz nekaterih vrst mahu. Vidimo torej, da je narava povsod poskrbela za to, da imajo ljudje na razpolago slaščice.

STRUPEN JEZIK

Znanega literata so vprašali v družbi pisateljev, ali je že čital novo knjigo modernega pisatelja.

— Poskušam čitati jo, to je vse, kar morem storiti v tej zadevi, — odgovori satirik.

— Toda čujte, to je vendar veliko delo. Ta mož je neverjetno marljiv. On je velik psiholog, potrudil se je in ves rokopiš je večkrat pregledal...

— To vam rad verjamem, — se oglasi satirik, — prvič bi se mu gotovo ne bilo posrečilo napisati tako dolgočasne storije.

PADEK TOPLOMERA

— Gospod ravnatelj, toplomer je davi padel.

— Za koliko?

— Za tri nadstropja, z balkona na ulico.

F. KITCHBERGER:

Malokaj, ROMAN otok gobaocevo

Ta čas, ko sta moža odnašala onesvečenega dečka v mesto, je ostal Sketch z Braunom na obali.

— Kaj si mislite o tem. Sketch?

— Kar tako... Na našem mestu bi poslal danes ponoči vso stražo pod okna DHPG. Sam bi pa spal pred vrati gospodične Pamele. Sicer pa veste, kaj neki bi si mogel misliti tak potepuh?

Predno je inspektor zaprl usta, je bil Sketch že izginil. Zavil je za grmovje, kjer je brzkrbno požvižgaval in stopal po usahljih bambusovih listih.

V vasi je bilo tiho. Možje z rodbinami so spali ali pa se pretegovali pred vhodi v svoje kolibe ali pa se talmaievim grmom si je mazal neki Tongajec lase z belim apnenčastim koraldnim praškom. Ne morda zato, da bi bila to priljubljena barva, pač pa delajo mnogi ljudje tu tako, da se rešijo uši. Pogled na takega belolasnega orjaka gotovo ni prijeten, saj bi človek mislil, da ima pred seboj strahotno namazanega ljudjozra. Pred mnogimi leti so namreč bili ti ljudje ljudjozrci. Še neprijetnejše je pa opazovati dva zaljubljenca, kako pobirata drug drugemu iz las uši in jih z

7 največjo slastjo grizeta. To močno spominja na opice.

Mulat, ki se je počasi izprehajal po vasi, se je ustavil pred belo namazanim možem in ga sunil v rebra. Mož se je spoštljivo sključil in položil glavo na tla v znak spoštovanja.

— Danes pridi k Mua. Zvečer!

Samo te besede je izgovoril in mož ni niti s kretljivo pokazal, da je razumel, kaj hoče od njega. Mulat je šel še nekaj ulic naprej in na enak način je opozoril še druge domačine, kam morajo priti. Kar se je ustavil in jrdito zasikal. Zagledal je namreč črnega psa in z njim osvraženega belokožca, ki je bil mirno sedel k belo namazanemu možu. Sketch je sedel nekaj časa kakor da mulata niti opazil ni. Potem je pa puhnil dim iz pipe naravnost pod nos sedečemu Tongajcu in ga vprašal:

— Kdo je ta mož? In pokazal je s koncem pipe na mulata. Le-ta je opazil njegovo kretljivo in sedel je k zadnji kolibi tako, da je sedečega Sketcha dobro vide!

— To je Tinaniviri, — je dejal Tongajec.

— Kaj je to? — se je zarežal Sketch.

— Tole, — je pokazal Tongajec na veliki grm, po katerem se je tisti hip spuščal kot pest velk siv pajek rdečkastih oč. Sketch je z občutkom gnusa hitro umaknil nogo. Tako golazen ugrizne in človek lahko pred smrtjo zapleše v krčhi.

— Tinanivirijski bom nekoč ubil, — je dejal Sketch mirno in pogladil svojo psico po glavi.

— Tinaniviri ubije tebe. On je tabu, — je odgovoril Tongajec lakonično.

— Včeraj sem ga nabunkal. Ni tabu.

— Močnejši si od njega, toda če bi on hotel, bi bil ti že v morju.

— Ti si tepec, — ga je zavrnil Sketch.

— Ti si pa potepuh, tolovaj. Ostanem raje tepec, kakor da bi umrl.

Sketch je vstal, brnil od sebe razjarjenega pajka in odšel k mulatu. Nekaj Tongajcev je dvignilo v pričakovanju glave. Mulat je srdito namršil obrvi, ni pa dal nikomur nobenega znamenja. Sketchu bi bilo najbrž postalo tesno pri sr, cu, če bi bil opazil, kako drže v bližnjih kolibah možje pripravljena ostra kopja in čakajo samo na gib Tinanivirijske noge.

— Včeraj sem te vrgel v vodo, — je dejal Sketch in sedel mirno k njemu.

— Včeraj sem dovolil, da si me vrgel v vodo, — ga je popravil mulat. Sketch je nekaj časa molčal, potem je pa puhnil oblček dima proti njemu, a mulat ga je puhnil od sebe. Kar se je ozrl Sketch na nasprotno stran, rekoč:

— Glej — pravijo ti Tinaniviri, — če se bo nocoj pri ravnatelju Kernu kaj zgodilo, te položim med same nofu. Nikar ne misli, da te ne bom našel. Zbežiš lahko samo na Alefu, Uihu ali Fou. Mogel bi je popihati tudi na Nukunamu ali Fakakakai, toda tam nisi tabu. Ne pozabi, kaj sem ti dejal.

Mulat na te besede ni takoj odgovoril. Zrl je

na rdečo solnčno oblo, ležeh vznak in razmišljal, ali naj bi skrtil desno nogo v kolenu in poslal tako neprijetnega tujca k vsem vragom. Toda nekaj ga je zadržalo od tega koraka. Vedel je, da se zanima za Sketcha tudi inspektor Braun in da bi dal v tem primeru pretakniti vsak kotiček otoka. To bi navse zadnje ne bilo nič hudega, hujše bi bilo to, da domačini ne znajo molčati. Potem je skomignil z rameni, rekoč:

— Nocoj se pri Kernu ne bo nič zgodilo. Jutri — pa ne vem.

— Če bi ne smrdel po kopru, bi lahko bila prijatelj, — je dejal Sketch pred odhodom. Toda Nikie je kazala zobe in srdito renčala, kar je pričalo, da laže. Mulat se je pomembno ozrl na gručo domačinov in odšel proti zalivu morskih psov.

Večer je bil miren. Inspektor Braun je vendarle poslal nekaj mož v DHPG, čeprav mu je Sketch dopoldne dejal, da se je zmotil.

Domačini so sedeli na obali, zvečili taro, bu-lasto zelišče in gledali ples deklet. Nad palmami je žarelo rdeče zahajajoče sonce in njegova poševna svetloba je tvorila iz zagorelih ljudi zanimive postave, spominjajoče na hudobne duhove iz zgodb južnomorskih pripovedovalcev.

Pamela je sedela na malem reefsu in zrla v vodo, da modro svetlikajočo se morsko travo. Videla je, da sedi Sketch tik za njo, pa ni hotela tega pokazati. Nikie je prišla k nji in ji položila svojo črno glavo v naročje.